

DOMOLJUB

Izhaja vsak šetrtlek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 5 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 38.

V Ljubljani, dne 22. septembra 1910.

Leto XXIII.

Socialna naloga naših občin.

Deželni odbor v rokah S. L. S. napoveduje dalekosežne reforme pri upravi cestnih odborov in občinskih zastopov. Nameravane preuredbe bodo segle globoko v socialno življenje našega ljudstva. Zlasti moderna preuredba občinske uprave. Ne tajimo, da bodo dobila naša, z delom že itak obložena županstva, zopet novih delavnih bremen. Toda temu se moramo prilagoditi, ker živimo pač v času velikega dela, velikih načrtov in tudi velike požrtvovalnosti od strani tistih, ki jim je mar socialni blagor ljudstva. Le pogledjmo samo delavce na gospodarskem ali pa na izobraževalnem polju. Koliko organizacij in povsod toliko dela! Eno gre roko v roki z drugim, eno mora podpirati drugo, ako hočemo doseči cilje naše velike S. L. S.

V zadnjem času ne mine skoraj nedelja, da se ne bi tu ali tam otvoril kak nov dom, namenjen ljudski izobrazbi. To je gotovo veselo znamenje, kajti vsi se zavedamo, da je izobrazba podlaga za vsak napredek. Ti domovi pa navadno niso samo namenjeni splošni ljudski izobrazbi, ampak je velikokrat združen z njimi tudi praktičen namen. Tako imamo domove, ki so središča in prebivališča ne samo izobraževalne, ampak tudi gospodarske in politične organizacije ondotnega kraja. Ravno v našem okraju se gradi sedaj dom, v katerem bodo našle vse katoliške organizacije svoje prostore. En sam dom v našem okraju pa je, v katerem je našla svoj stan ena organizacija, ki je v sedanjem času tako potrebna, t. j. karitativna organizacija. V Selcih stoji dom, v katerem je nastanjena tudi občinska

ubožnica. Vzorna naprava, ki naj bi našla posnemovalcev tudi drugod! Res se bo reklo morda, da gre to predaleč in da je to stvar deželne uprave in posameznih občin, ne pa zadeva gospodarskih in izobraževalnih organizacij. To je res. Res pa je tudi, da je sedaj vodstvo dežele, večina občin, gospodarskih in izobraževalnih organizacij v naših rokah. Vse te organizacije tvorijo skladno celoto, naj bo — in lahko je — tudi njih delo skladno, celotno na vseh poljih, kjer se gre za ljudski blagor.

Občinske ubožne hiše! Važno vprašanje, ki čaka naše občine. Srečne so tiste, ki jih že imajo. Koliko solz, trpljenja in tudi preprirov je zabranjenega tam, kjer stoji tak dom. Že iz materijelnih ozirov samih moramo ceniti te naprave, koliko več še iz moralnih. V neki dobro mi znani občini sta se pripetila v nedoljni preteklosti dva jako žalostna slučaja. Prišel je domov siromak, onemogel in zdelan, bolan in nadležen sam sebi. Prišel je domov, da bi hodil od hiše do hiše, danes tu, jutri tam jedel in spal, v nadlego sebi in drugim. Tisočkrat se ponavlja joči slučaj! Po par dneh so ga našli mrtvega na hlevu. Obup, bolezen, žganje. Umrl je sam in zapuščen. Dva taka slučaja sta se primerila samo v bližini nas. Oba siromaka sta umrla brez svetih zakramentov. Če bi imeli občinsko ubožno hišo ali vsaj sobo za slučaje takih obiskov od strani bolnih in zapuščenih! Kako lahko bi se preskrbelo v takih slučajih vsaj tisto, po čemur hrepeni vsak na smrtni postelji — po Kristusu!

Jaz sem mnenja, da ni mnogo krajev pri nas na Slovenskem, kjer ne bi misel o ubožnih hišah našla prijaznega pozdrava. To misel zanesti in jo med ljudstvom gojiti, je naloga naših izobraževalnih organizacij. Dati ji trdnih

materijelnih tal, je naloga gospodarskih organizacij. Uresničiti jo in uravnati, ta naloga pa čaka naše ljudske občinske zastope. Nasproti tej misli prihaja in jo kliče na dan ter ji podaja roko vprašanje ljudskega zavarovanja. Zdi se mi, da bo z rešitvijo ljudskega zavarovanja napol že tudi rešeno vprašanje o občinskih ubožnih hišah. Dotedaj pa naj uravnajo tla, morda obenem z vprašanjem o ljudskih domovih — tam, kjer je to mogoče — v to najbolj poklicane organizacije, to so izobraževalne, gospodarske in občinski odbori.

Res je: novo delo za občinske uprave, toda delo hvaležno in zelo potrebno! Pa tudi ne tako težavno. Saj imamo za seboj armado dobro organiziranih mladencev, ki si postavljajo nalogo delati vsestransko med ljudstvom. Pritegnimo jih tudi k socialnemu in politično upravnemu delu. Razumeli nas bodo in nam s svojo disciplino in navdušenostjo odvzeli tudi mnogo bremen.

Iv. Zabret

Volitev na Dolenjskem.

O metliškem shodu dodamo še sledeča izvajanja deželnega odbornika Jarca: Šolski zakon. Liberalno učiteljsvo vpije, da smo v zadnjem deželnem zboru sklenili zakon, s katerim smo dali šolo popolnoma v roke duhovščini. To je laž, resnica pa je, da smo dali posameznim okrajem zastopstvo v okrajnih šolskih svetih, v katerih se odločuje zlasti o šolskih zgradbah. Te ljudstvo plačuje, zato naj tudi o njih odločuje. Duhovščini pa so ostale iste pravice, kakor jih je imela doslej. Liberalni učitelji bi radi odvrnili s svojim vpitjem pozor-

nost od dveh strani. Iz raznih delov dežele prihajajo poročila, da liberalni učitelji prepovedujejo krščanski pozdrav »Hvaljen bodi Jezus Kristus«. S tem ne nasprotujejo duhovščini, ampak zamerjujejo lepo navado vernega ljudstva in pohujšujejo otroke. Tega si naše ljudstvo ne pusti dopasti in bomo storili odločen konec take-mu počenjanju. Gangljetudi pozabil povedati, da bi znašalo zvišanje učiteljskih plač, kakor ga on zahteva, 1½ do 2 milijona kron na leto. Zato je zahteval zvišanje davkov in nove davke, katerim pa finančni minister gotovo ne bi pritrldil. In če vlada ne pritrldi, je vsak tak sklep — mlatitev prazne slame. Liberalni učitelji tudi lažejo, da sem rekel, da se jim naj noge odrežejo. Ne izgledam menda tako krvočno, kakor da bi bil žejen učiteljske krvi. Res pa je, da sem rekel, da je takim brezverskim učiteljem treba izpodnesti stališče in jih pokazati take, kakršni so v resnici.

Ponavljalna šola. Naša stranka hoče, da se vse šolstvo, zlasti še ponavljalna šola, preureditako, da bodo imeli naši ljudje kaj od nje za svoj poklic kot gospodarji in gospodinjje. Včasih so gojili stari učitelji z vso vnušo sadjarstvo, današnji lib. učitelji pa raje hujskajo. Kje so barabe? Sploh je treba, da se naša kmečka mladina bolj priklene na domačo zemljo, na grunt. Da noče nihče več delati na gruntu, je tudi krivo, da naše fantje izprijijo pri vojaki. Tu jih zmerjajo dostikrat »unteroficirji«, kakršnen postane ložje celo ljubljanska »baraba«, ker zna nekaj lomiti nemško, kakor naš pošten kmečki fant. Naši poslanci so dosigli, da se bo uvedel za vojake kmečkega stanu pouk v kmetijstvu. S tem bo dobil kmečki stan čast tam, kjer so ga doslej prav radi poniževali.

Lovski zakon. Gangl kot liberalni kandidat je zamolčal doslej na vseh shodih, da je pomagal obstruirati zoper zakon, ki ga povsod zahteva kmečko ljudstvo, zoper — lovski zakon. Mi smo sklenili zakon, da bo smel, če se za to izreče občinski odbor, vsak posestnik na svojem svetu ubiti zajca, ki mu škoda dela. Kako je to važno zlasti za kraje, kjer je razvito vinstvo in sadjarstvo. In tej stvarni in pravični zahtevi kmečkega ljudstva je ugovarjal Gangl — pa si še upa stopiti pred kmečke volilce.

Cestni zakon. Liberalci tudi že napovedujejo kaj novemu cestnemu zakonu. Doslej je bila velika napaka, da je mnogo občin ostalo brez zastopstva v okrajnem cestnem odboru. In to je vzrok, da se mnogo potrebnih cest tudi v Beli Krajini ni zgradilo. Po načrtu nove cestne postave bo vsak občinski odbor sam volil svojega zastopnika v okrajni cestni odbor, tako da bodo vse občine zastopane. To bo velikanski napredek. Tudi hočemo z novo postavo

pritegniti najbogatejše v deželi, da bo do prispevali za ceste, za katere sedaj nič ne plačujejo. Mislim na južno železnico, na denarne zavode in velika podjetja v Ljubljani. Liberalci pa, h katerim spada tudi Gangl, pa vpijejo, da jih hočemo odreti, pa samo izvršujemo načelo, s katerim se oni hlinijo: kdor več ima, naj tudi več plača.

Revizije. Liberalcem tudi ni prav, da smo vpeljali strogo nadzorstvo gospodarstva v občinah in cestnih odborih. Mi stojimo na stališču: za svoje gospodarstvo je vsak sebi odgovoren. Kdor pa gospodari z denarjem davkoplačevalcev, mora gospodariti odkrito in pošteno. Liberalcem je pač neprijetno, da se je n. pr. pokazal pri liberalnem cestnem odboru idrijskem primanjkljaj 64.000 kron. Ta denar je sedaj res pokrit, a bil bi izgubljen, če bi bil načelnik, ki je baje bolan, nenadoma umrl. Drugih zgledov, kako gospodarijo zlasti liberalni župani, je dosti znanih deželni odboru.

Mlini. Liberalci vpijejo po shodih, da smo zapravili 200.000 kron za mline na Gorenjskem. Resnica je, da je kupil deželni odbor na svojo odgovornost šest mlinov ob Savi, ki bi bili sicer prišli v židovske roke. Tovarna v Medvodah bi bila sicer sama napravila veliko električno napravo. To smo ji prečrtali, in dobiček, ki bi ga sicer imeli židje, bo imela naša dežela, če deželni zbor ta nakup odobri. Deželni odborniki se pa tudi ne bojijo, če bi bil deželni zbor proti temu, ker imajo že ponudbo, po kateri bi profitirali 250.000 K. Če se pa nam obnese to podjetje, bomo lahko mislili tudi še na izrabo drugih vodnih sil, tudi n. pr. Kolpe, seveda dogovorno s hrvaško vlado. Važno pa je pri vsem tem zlasti, da ne bodo lastniki takih podjetij posamezni in zlasti tuji kapitalisti, ampak vsa dežela Kranjska in njeno prebivalstvo. — Posameznim točkam govora, izmed katerih smo navedli le nekatere, so pritrldili poslušalci z navdušenim odobravanjem, ki je bilo najboljši odgovor na vse liberalno zavijanje in natolcevanje.

Gangl na Suhorju. Kandidat liberalne stranke gospod Gangl je osrečil tudi Suhor s svojim posetom. Teden poprej je dal nabiti plakate za volilni shod. Toda namenoma je pozabil naznačiti, kdo in na katerem programu se sklicuje shod. Bal se je gospod, da bi, če bi to bilo naznačeno, moral govoriti samo svojim odličnim spremljevalcem. Ker je gospod kandidat stal ravno pred neko gostilno, so prihajali ljudje iz radovednosti gledat neznanega jim gospoda. Dobro je došlo gospodu tudi to, da so bile ravno večernice v župni cerkvi. Zbralo se je kakih štirideset mož. Gospod Gangl je govoril tako pobolno, da ljudje niso vedeli, koga imajo pred sabo. Ko je govoril o veri, zdelo se je nam, da smo pri pridigi. Povedal je, kje je bil krščen, vabili je prisotne kmetje, da naj pridujejo v njegov dom, da se osredotočijo, kakor so njegovi otroci poboljni. Rekel je, da je boljši kršijan kot marsikateri »akrifikater«. Spravil

se je na škofa, na protikandidata deželnega odbornika Jarca, na deželni odbor itd. Pri tem se je poslužil starih šveflarij iz »Slov. Naroda«. Marsikatero neresnico, ki jo je povedal, je krepko zavrnil prisotni gospod poslanec Matjašič. »Kakor že rečeno, je gospod Gangl imel odlično spretnost. Pozornost je vzbujal zlasti zasebnik, gospod Dako Makar iz Metlike. On se ni premagal, da ne bi prisotnemu preprostem ljudstvu izpregovoril. Toda, ko se je neki prisotni visokošolec usodil narediti medklic, je pozabil, da je na shodu ter je prišel iz svojega velikega duha stresati najrazličnejše psovke. Ker se pa vsled nemira, ki je nastal, ni moglo čuti umnih izvajanj gospoda Makarja, je gospod profesor Jug hitro priskočil h govorniku ter dobesedno stenografiral govor, da ga otme človeški pozabnost. Upamo, da bo govor tiskan v kakem velikem listu. — Gosp. Ganglu pa priporočamo to moč tudi za prihodnost. — Za kandidaturo Ganglovo je glasovalo petnajst mož, ki jih je večinoma sabo pripeljal.

V Adlešičih je bil volilni shod kandidata V. L. S., dež. odbornika Jarca v nedeljo 18. t. m. dopoldne. Njegovo poročilo je vzelo sto navzočih mož z odobravanjem na znanje in odobrilo kandidaturo — Na **Preloki** pri Vinici je bil shod tudi v nedeljo po večernicah prav dobro obiskan. Zbrani volilci so se izrekli z navdušenjem za kandidata V. L. S. E. Jarca. Vršil se je tudi temeljit razgovor o gospodarskih potrebah tega najjužnejšega dela Bele Krajine. Oba shoda je vodil dež. poslanec g. Matjašič. — V **Gribljah** je bil v nedeljo zvečer zaupen sestanek volilcev V. L. S., ki so se vsi izrekli za našega kandidata.

VOLIVNA DOLŽNOST.

Pri dopolnilni državnozborni volitvi v sodnih okrajih Novo mesto, Črnomelj in Metlika stopi prvič v veljavo novi zakon, po katerem se je uvedla na Kranjskem volivna dolžnost. Vsak volivec bode moral iti voliti, in če ne, zapade denarni kazni. Le, če je zadrtan iz važnih vzrokov, ga sme oprostiti okrajno glavarstvo. Vse tozadevne postavne določbe bodo natisnjene na poverilnicah, ki jih sprejmejo volilci. Volilci naj te določbe natančno preberó in naj se natančno ravnajo po njih, da ne bo nepotrebnih denarnih kazni. Voliti poslanca je najdragocnejša pravica državljana — ravno zato pa tudi **vestna dolžnost**, ki jo izvršuje volivec napram celemu ljudstvu, tedaj tudi v svoj lastni in svoje rodbine blagor. Od dobrih ali slabih postav je odvisen ljudski blagor ali ljudski propad. Postave se pa delajo v državnem in deželnem zboru. Zato je **dolžnost** slehernega volivca, da vpliva s svojim glasom na zakonodajstvo. In zato je nova postava dobra, ki določa, da plača denarne kazni tisti, ki zanemari breslehinega vzroka to svojo **sveto dolžnost**.

Političen pregled

POLITIČNI POLOŽAJ V AVSTRIJI.

Vedno bolj se približuje čas otvoritve deželnih zborov. Zasedanje štajerskega deželnega zbora se prične že 20. septembra. Načelnik Slovenskega kluba štajerskih deželnih poslancev g. dr. Korošec se je izrazil o položaju slovenske delegacije v Gradcu naslednje: Slovenski poslanci niso v Gradcu posegli po obstrukciji, da bi kaj izsilili, ampak da bi zabranili nemške nakane, ki so bile namenjene proti obstoju slovenskega ljudstva na Spodnjem Štajerskem. Nemška večina je smešila naš jezik in psovala narod ter kratkoma odklanjala vsako našo gospodarsko in kulturno zahtevo. Toda vse to ni dovedlo slovenskih poslancev do obstrukcije. Po tem skrajnem sredstvu so posegli še-le tedaj, ko so Nemci hoteli uzakoniti predlog za novo sestavo deželnega šolskega sveta ter tako odvzeti Slovencem vsak vpliv na šolstvo in nam zabraniti rabo materinega jezika. Obstrukcija kot narodov silo-ban je vsaj razumljiva in se ji ne more odrekat vsaka upravičenost. Zato bodo tudi v bodočem zasedanju branili naši poslanci pravice slovenskega ljudstva, če treba tudi z obstrukcijskim orožjem. Vse nadaljnje postopanje je odvisno od klubove seje, ki se je vršila 19. t. m. v Gradcu.

NA ČEŠKEM

se je ustanovil poseben klub, v katerem se bodo združile vse češke stranke. Vsa češka javnost je z veseljem pozdravila ustanovljenje češkega kluba, ki bo omogočil češki delegaciji, združeni v trdno vez, da se bo z uspehom borila ne samo zoper skrajno sovraženo vladni zistem, ampak tudi zoper vse nemške poizkuse, da razširijo in obdržijo dosedanje krivično nadvlado nad Slovani. O strnitvi čeških strank meni dr. Šusteršič, da bi jo morali pozdraviti z odkritim veseljem. Združenje bi bistveno okrepilo »Slovansko Unijo«, kar bi bilo v prvi vrsti v prid Slovencem. Saj se je ustanovila »Slovanska Unija« zato, da se nastopa z vso odločnostjo za narodno enakopravnost tudi Jugoslovani. Le s »Slovansko Unijo« in po njej skušajo doseči Slovenci, da se uveljavijo njihove upravičene zahteve in dosežejo popolno narodno enakopravnost. »Slovanska Unija« nastopi v jesenskem državnozbornem zasedanju novo ojačeno ravno vsled združenja čeških strank. Češki deželni zbor je sklican na dne 29. septembra. Da bi se omogočila delozmožnost češkega deželnega zbora, so se vršila pravna pogajanja med Nemci in Čehi. Nemškim svobodomislecem pa ni mnogo na tem, da se doseže češko-nemška sprava. Zato že naprej napovedujejo, da ostanejo pogajanja

glede delozmožnosti češkega deželnega zbora brezuspešna, ker žele, da razpusti vlada državni zbor. Pri novih volitvah upajo namreč pridobiti nekaj novih mandatov v škodo krščanskih socialcev

Z ozirom na

DELEGACIJSKO ZASEDANJE

so se že vršile konference. Posvetovanj so se udeležili vojni minister in oba brambovska ministra. Dasiravno je bilo prvotno določeno, da se skličejo delegacije 12. oktobra, želi vendar ogrski ministrski predsednik, da bi se sklicale že pred določenim dnevom in je o tej zadevi že govoril z zunanjim ministrom Erentalom, ki se bo o tem še posvetoval z avstrijskim ministrskim predsednikom. Pri pogajanjih o skupnem proračunu skupne vlade nameravata vojni minister in načelnik mornarice ob proračunski razpravi tudi podati poročilo o uvedbi dveletne vojaške službene dobe in o programu glede na izpopolnitev mornarice.

HRVAŠKA.

Dne 13. t. m. se je v Zagrebu vršila seja hrvaško - srbske koalicije, da zavzame stališče glede novega programa in spojitve. Strnitev vseh koalicijskih strank se je enostavno sprejela na znanje. Ker se je tudi srbska samostalna stranka izrekla za strnitev in ostane z novo stranko tudi v bodoče v koaliciji, se vsled tega dosedanja organizacija hrvaško-srbske koalicije ni izpremenila in se ni volilo nobenega skupnega izvrševalnega odbora. Koalicija je z ozirom na predstoječe volitve izjavila, da pojde samostojno v volivni boj in obenem obsoja vsak vpliv državne oblasti na svobodo volitev in protestira proti nasilnostim pri volivnih pripravah, posebno proti razpustom zaupnih sestankov, ki so se v zadnjem času dogodili. Tako se igra med banom, ki namerava kandidirati za poslanca v Zagrebu v I. volivnem okraju, in koalicijo nadaljuje. Kot premaganeč noče ne eden, ne drugi ostati na političnem polju, popolnega in končnega razkola pa se oba ogibata. — Dva dni pozneje, 15. t. m. pa se je izvršila v Zagrebu druga spojitve strank v eno pod imenom »Stranka prava« s krščansko-socialnim programom. Kdor je motril hrvaške politične razmere zadnjih let ne samo v banovini, ampak tudi v drugih hrvaških deželah, je moral kot pošten prijatelj hrvaške misli mnogokrat bridko zmagovati z glavo nad žalostno zmedo in brezupno razrvanostjo teh razmer. Nikjer nobenega reda, sloge ali edinosti. Ljudje, ki bi jih imela brezpogojno družiti verska in narodna načela, so bili večinoma iz malenkostnih vzrokov raztreseni po raznih strankah in skupinah in so se medsebojno pobijali. Toda v vsem tem vrvežu in zmedbi ni zamrla velika misel, niso zamrla poštena rodoljubna srca. V največji sili, v očigled brezvestnemu početju koalicije in po-

gubnim, vedno bolj očitnim nameram mažarske vlade in njenega uslužbenca dr. Tomašiča so zbrali vse svoje sile moške, ki so si ohranili čisto hrvaško prepričanje ter dvignili prapor sloge in klicali na delo za narod one, ki so ostali zvesti svoji domovini in narodu. Kakor povsod, tako je tudi tukaj verska sila, verska misel bila tista moč, ki je spravila v tek in pravi tir idealno narodno misel. Mnogobrojni brzojavni pozdravi, ki so od vseh strani došli zborovalcem na ustanovnem shodu, pričajo, kako radostno je hrvaško ljudstvo pritrdilo tej združitvi in kako globoko korenini v ljudstvu misel hrvaška in misel katoliška. Dal Bog, da bi ta važen dogodek rodil Hrvatom in nam one uspehe in nam približal one cilje, za katerimi stremimo tudi mi.

OGRSKA.

Ohole Mažare je pretekli teden zadelo veliko ponižanje. Finančni minister je na Francoskem iskal posojila, katerega mu pa francoski denarni mogotci niso hoteli dovoliti. Vsi listi, posebno pa judovski, se zdaj norčujejo iz Mažarov in iz njihovega finančnega ministra, ki ni hotel o pravem času uvaževati pisave inozemskih listov ter prekiniti pogajanja s francoskimi Judi. Judovski listi namigavajo, da bi bila Ogrska že dobila posojilo, če bi skrbela za to, da izstopi naša država iz trozveze. Vsekako je pa ta slučaj Mažarom jasen dokaz, da so v vsakem oziru še zelo odvisni od tostranske državne polovice in da še nikakor niso toliko samostojni, kakor se ponašajo.

ITALIJA.

O zadnjih pomorskih vajah na Jadranskem morju smo že zadnjič poročali. Sedaj se javlja iz Rima, da so vpokojili 5 podadmiralov in 12 kontre-admiralov. Ne ve se sicer, zakaj je laški kralj pričel pometati v laški admirali-teti, a sodi se, da zato, ker niso nič kaj zadovoljni, da so se tako nepopolno končale sicer tako bahato napovedane velike vaje laške vojne mornarice. Italijani bodo vsled letošnjih izkušenj najbrže utrdili Jakin, kar je seveda tudi za Avstrijo važno. Zadnje vaje so imele pred vsem namen preizkusiti, v koliko nadkriljujejo nove velike vojne ladje dosedanje največje ladje. To so storili zato, da vidijo, kako bi izpadla bitka z avstrijskim brodomjem, ki še nima enako velikih ladij, imenovanih »dreadnoughtov«, teh velikih modernih železnih trdnjav na morju.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

LISTEK

Črna žena.

Zgodovin. povest. — Priredil Javoran.
(Dalje.)

Bregar in njegov spremljevalec sta stala nepremično in nategovala ušesa, da bi ne prezrla nobene besedice glasnega pogovora, ki je bil tudi za njiju velikega pomena. Potem sta se pa zamislila; dolgo in nepremično sta stala drug poleg drugega in srepo zrla v tla; kakor sanje so se jima dozdevali vsi strašni dogodki, ki so se ravnokar liki bliski hitro vrstili drug za drugim neposredno pred njima in se tako škodoželjno poigravali z njuno in njima najdražjih usodo: in vendar — jasno sta spoznala, da je vse to resnica, strašna resnica; — kakor grozotne pravljice o povodnjem možu ali o zakleti kraljici, katere jima je pripovedoval še kot otrokom ljubeznivi dedek na gorkem zapečku ob dolgih zimskih večerih, so se jima zdeli vsi ti strašni in dolgi trenutki, ob katerih sta prestala toliko groze in strahu: in vendar nista si mogla utajiti, da je vse to resnica in ne bajka in ne pravljica, resnica, ki obsega njiju lastno usodo in nesrečo; — in zopet se jima je zdelo, da jima je solnce sreče iz nagajivosti in za trenutek zašlo za oblake, da bi potem toliko svetlejše in lepše posijalo: toda kaj, ko si sama nista mogla verjeti, ker sta vendar videla pred seboj z lastnimi očmi strašno zlo in gorje — resnično, ker sta si morala priznati, da so oblaki nesreče predebeli in pretemni, kakor da bi jih mogli prodreti še tako gorki in svetli solnčni žarki.

Tisoč strašnih misli se jima je podilo po glavi; tisoč in še več groznih skrbi jima je leglo na utrujeno čelo in ju presunilo v dno duše. In iz tega morja misli in skrbi se je izvil Štefuljček zdajpazdaj napol glasan, pritažen vzdih, izražujoč notranje bolesti in poln hrepenenja po utehi, in njegove ustnice so rahlo, pa čuvstveno zasepetale: »Bog nam pomagaj! Kakor odgovor ali kakor odmev pa je sledil Francetov napol umirajoči mrki glas: »Gospod, reši jo!« ki pa se je kmalu poživil v krepkejši, vsaj nekoliko še upajoči vzdih: »Nigana — še živiš?« — In zopet sta molčala in mislila dalje.

Kroparski možek je že gledal v duhu srečo in veselje svojih bratov, kmetov-trpinov, videl je vnaprej njihovo zmago, svobodo, novo življenje; a sedaj: ravno se je svitala zarja boljše bodočnosti, ravno je hotel napočiti dan zmagoslavnega boja, — pa je nenadoma pridrvil še temnejši oblak, ki je žugal uničiti vse, ne samo imetje in svobodo, marveč celo življenje. In tako se je združila nad ubogega trpina vsa nesreča; kadar so namreč v prejšnjih časih naznanjali kresovi bližajočo se

turško povodenj, tedaj je hitelo ljudstvo v grad, iskat zavetja in obrambe, tu so bili varni pred sovražnikom. A zdaj: po gričih in gorah so zaplamteli kresovi, hoteč naznanjati veselja in radosti dan; toda nehote so morali biti i zdaj znaniki turškega navala. In kmetje, vsi obupani, si niso mogli iskati obrambe v gradu — pri svojem sovražniku —, marveč so se vsi obupani — v strahu pred dvojnimi sovražnikom — razkropili po gozdovih. Res so Turki že odšli, toda bogve, kaj še pride. — Taki občutki so navdajali možka, ki je iskreno ljubil svoje rojake, za katere je bil pripravljen storiti vse.

V Bregarjevi glavi so se pa kar bliskoma vrstile grozne slike: strašni pok, ogenj v njegovi lastni hiši, Nigana.

Bila je Nigana v vojaški opravi. Ležala je tu nemo, tiho, mirno, brez življenja — mrtva.

— Nič več ni mogel misliti. Ko je videl, da se je tudi Štefuljček vzdramil, je rekel proseče:

»Štefan, pojdiva naprej, da najdeva Nigano!«

Sočutno sta se ozrla drug drugemu v oči in obema je kanila iz oči grenka solza bridkosti in žalosti. Nato sta šla dalje.

Turkov se nista več bala, zakaj vedela sta, da so vsi, kar jih je ostalo še živih, odšli nazaj proti Radovljici; zato sta toliko bolj podvizala korake, da bi tem preje dospela do mrtvaškega mostiča.

Ko je smodnik raznesel most, se je vnelo na Špiku mnogo dreves, ki so gorela še zdaj in pošiljala proti nebu velike plamene, tako da je bila razsvetljena vsa stena. V presledkih so škripajoče odpadali žareči odgorki in drvili čez pečine, svetel oblak ognjenih isker se je samovoljno poigraval ob skalovju kakor ravno toliko kresnic ob poletnih večerih, na korenine se je pa debelo

vlegel pepel. Iskre in odgorki so polagoma vžgali paberke in suho vejevje, ki je ležalo po tleh in zdaj se je pokazal tu zdaj tam nov plamen, nov ogenj, tako da se je polagoma videlo, kakor bi gorel ves Špik. K sreči je še o pravem času potegnil krepek zahodni veter, ki je odpihal zaduhli dim proti vzhodu in tako rešil vse, kar jih je bilo v votlini; zakaj sicer bi se bili gotovo zadušili.

Moža sta hitela dalje po stezi. Nič več nista imela časa, da bi opazovala grozotno-veličastne prizore, ki jih je nudil goreči Špik. Že sta dohitela prve sledove razdejanja in nesreče. In odslej se jima je nudil ob vsakem koraku strašnejši razgled, da so jima skoro zastajale noge. Za vsakim drevesom in ob vsakem kamenu so ležali raztreseni krvavi človeški udje in napol zgorela, nečloveško razmesarjena trupla. In med temi trupli se je tuhtam zganilo; tam ob stezi se je dvignilo oslabelelo telo in se s steklenimi očmi koprneče ozrlo okrog sebe, a takoj je zopet omahnilo: smrtni boj je bil končan; na drugi strani je željno odpiral usta drug umirajoči vojak, da bi mu kdo omočil pekoči jezik vsaj s kapljico vode; in od vseh strani so prihajali iskalcema na ušesa srce presunajoči vzdih in stoki umirajočih. — Bregar je bil vedno nekaj korakov pred Štefuljčkom in se je skrbno ozrl za vsako drevo, ob vsak kamen in vsakemu mrtvecu v obraz. Goreča Špikova stena je namreč tako jasno razsvetljevala vso okolico, da sta lahko natanko opazovala in spoznala vsak predmet.

Tedaj pa je naenkrat France zakričal divje in strašno, kakor obstreljena zver, da se je mogočno razleglo daleč naokoli, in se vrgel na tla za bližnji brinjev grm. Kroparski možek je nemudoma pritekel k njemu in opazil, kako je slonela Bregarjeva glava na prsih mrliča, ki je nepremično ležal na mehkelem ruševju za grmom. Natančneje je opazoval truplo in takoj spoznal cigankine poteze — Niganin obraz. Bila je v vojaški opravi. Oči je imela široko odprte in izraz groze je ležal še vedno na njenih nemih in trpkih potezah. Okrog pleč pa jo je ogrinjal bel plašč. Poprej tako živahna, vznemirljiva, strastna Nigana je ležala sedaj tu nemo, tiho, mirno, brez življenja — brez ljubezni — mrtva.

France se je zavedel, se nekoliko dvignil, pa se takoj zopet oklenil z obema rokama mrtve žene okoli vratu, jo strastno poljubil na mrzle ustnice in nato kričal kakor neumen:

»Nigana — Nigana, vstani! Nigana — vzbudi se! Saj živiš — Nigana; — ne, ni mogoče, da bi se ločila od mene brez dokaza ljubezni, brez besedice odpuščenja! Reci, Nigana, da živiš!«

In zopet je obmolknil in nepremično zrl Nigani v obraz. Tedaj pa se mu je zdelo, da se je Nigana zganila, da se je ozrla vanj — strastno in ljubeznjivo kakor nekda in da je začela šepetati z ustnicami nežno in ljubko kakor včasih mile vrstice:

»Ko pridem k mili namici,
vesel pač bodem spet;
oj, kmalu kmalu tja dospem,
kjer ni več zla ne zmot.«

In vendar — Nigana se ni ganila, njene poprej rožnordeče ustnice so obledele in mirovale. — In zopet se mu je zdelo, da mu je šepetnila rahlo, pa čuvstveno: »Moj ljubi Radko — odpusti mi, saj te ljubim;« že ji je hotel odgovoriti nežno ljubeče: »Nigana — odpušam ti, odpusti tudi ti meni«, pa je zopet spoznal, da se njene ustnice niso odprle, da v njenih očeh ni več življenja — da je mrtva. — In tedaj se ga je polastila neizmerna žalost, srce se mu je trgalo, še enkrat je viknil: »Nigana!«, potem pa je zopet naslonil svojo glavo na njena prsa in bridko jokal. —

Cez nekaj časa ga je možek dvignil in rahlo odrinil nekoliko stran ter sam prijel ženo za roko. Žila ni več bila, roka je bila že mrzla kot led. Obrnil je truplo, a ni opazil na njem znatnih ran in poškodb. Spoznal je, da je nesrečno ženo omotil dim, ko se je vnel

smodnik in da jo je ob razstrelitvi zračni pritisk vrgel na ruševje, kjer je obležala. Ob padcu si je najbrž zlomila hrbtenico. — Previdno in spoštljivo je možek zopet položil truplo na hrbet, zatisnil osteklenele oči in mrzli roki mrtve žene lahno sklenil na prsi, medtem pa ponavljal napol glasno in goreče:

»Gospod, daj ji večni mir in pokoj; in večna luč naj ji sveti!« —

»Mrtva je, Nigana — mrtva, resnično mrtva?« je zopet zarjul mladi mož, planil pokonci in se stokajoče vrgel na truplo svoje nesrečne žene.

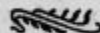
»Nigana, ljubo, nesrečno dete, saj nisi mogla zato, če si imela tako naravo, tako nemirno življenje! . . . Ljubi Bog ti bo vse odpustil, jaz ti tudi odpušam . . . vse sem ti že odpustil! — Vedno sem ti bil zvest! Ljubil sem te — iz srca ljubil — Bog ve vse to. — Vem, tudi ti si me ljubila. — A zdaj; ah morala si se ločiti — ločiti brez zadnjega dokaza ljubezni, brez besedice v slovo — brez — ah, ne upam si izreči — ne morem, Nigana — odpusti, kakor ti odpušam jaz, ker vem, da te je pre-

naglila tvoja nemirna narava! — O kruta žena — blede smrt! oropala si mi srce — zakaj? — zakaj si mi uničila vesele upe? — Ob mrtvih upih naj torej plakam! — Da, Nigana, dovoli, da tvoj mrtvi obraz še enkrat porose moje pekoče solze! — Nigana! — Nigana!«

Tako je stokal France in ponovno poljubljal mrzle ustnice svoje nesrečne žene, ki se mu je še po smrti zdela lepa.

Možek je čutil s prijateljem; zato mu je pustil, da je lahko dal duška vsem svojim neizmernim notranjim bolečinam in da je lahko še zadnjikrat nemoteno izkazal svojo ljubezen mrtvi ženi; vedel je namreč, da se bo ravno na ta način najprej pomiril in našel uteho. — Nemo je pokleknil ob njenem truplu, potegnil iz žepa rožnivenec in tiho molil za ciganko; zdaj se je ozrl na njeno mrtvo obličje in potem je pogledal v obraz Francetu — in svetle solze sočutja so mu zalile obraz.

(Dalje prih.)

RAZGLED PO DOMOVINI

»Naša gospodinja«. Z današnjo številko začenja »Domoljub« prinašati novo prilogo, ki bo izhajala vsak mesec enkrat, in sicer vsak tretji teden. Namenjena je našim gospodinjam in dekletom. Več pove uvodni članek v novi prilogi. Upamo, da s to prilogo boste srečno doživeli želji našega ženstva in da bo zanimanje za to žensko glasilo prodrlo do zadnje naše gospodinje. »Domoljub« se vsled tega prav nič ne podraži; zato pa upa v vrstah naših gospodinj in deklet dobiti veliko novih naročnic in prijateljic.

Kratko pot bi si radi izbrali liberalci okrog »Slov. Naroda«. Liberalna politika poka na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Goriškem. Poskusili so že vsa sredstva, da se ohranijo pri življenju, in napadi, laži, obrekovanja, vse skupaj nič ne izdajo. Vendar tako kratke poti kot sedaj si niso upali izraziti. Znano je, da so liberalci vsled poloma nemške centrale v Celovcu, pri kateri ni niti ena slovenska hranilnica, pričeli grditi S. L. S., ki s celovško centralo niti najmanjšega stika nima. Ljudstvo se vendar s takimi debelimi lažmi ne da zbegati. »Slov. Narod« z dne 17. t. m. se prične naenkrat delati špega in pove odkrito, da slov. zavodi radi celovškega poloma ne bodo imeli nobene škode, toda, pravi, kljub temu bodo Nemci upili in črnilli slovensko duhovščino, češ, da ne zasluži ljudskega zaupanja in tako pride v nevarnost slovenska narodnost in katoliška vera. Koliko skrbi! Izbrati treba sredstev, da upitje nasprotnikov ne bode imelo uspeha in zato je treba skupnega složne-

ga dela. Kako delo si mislijo narodovci, pove kar naravnost: »Edina pot, ki nam je odprta, je, da klerikalizem kapitulira na korist slovenskega nacionalizma. Samo če se nosilci klerikalizma med koroškimi Slovenci umaknejo saj za nekaj let, če stopijo na čelo slovenski politiki neklerikalni narodnjaki, znamo rešiti svoj narodni obstanek.« Hina! Neklerikalni politiki hočejo na Koroškem rešiti katoliško vero pred protestantizmom in slovenstvo pred nemštvom. Tisti neklerikalni politiki, ki so vajeni od nekdanjega napadati, kar je Slovincem najdražje — vero, in tisto narodnost, katero kažejo le tedaj, kadar si obetajo od nje dobička. Tolike prismojenosti bi vendar ne pripisovali našim ljubim neklerikalcem.

Kaj bi morali voliti. »Slovenski Narod« zahteva od Slovencev na Koroškem, naj volijo med dvojnimi. Piše doslovno: Katolicizmu to ne bo škodovalo, zakaj danes ima izbirati samo med slovenskim nacionalizmom, ki sicer ni klerikalni, a tudi ne protiverski, in med nemškim nacionalizmom, ki je protestantski. Pravi, da če se to ne zgodi, potem bo pokopano koroško slovenstvo. Take bedarije more pisati edino le človek, ki je docela nor, ali pa človek, ki se zanaša na norost »Narodovih« bralcev. Slovenskim nacionalcem radi pustimo njihovo neklerikalstvo in nemškim nacionalcem protestantstvo, mi ne potrebujemo ne enega, ne drugega. Vse uspehe, kar jih je imelo slovenstvo na Koroškem, imamo zahvaliti edinole S. L. S., kadar so posegli vmes liberalci, smo vsikdar doživeli poraze in pre-

vare, če smo jim verjeli. Groženj liberalcev se odkrito povedano ni bati prav nič, ker ne značijo prav nič drugega, kakor lajanje psa, ki bi rad grizel, pa ne more, ker je priklenjen. Skrbeti pa moramo, da liberalizem tudi na Koroškem ne bode dolgo priklenjen, ampak tudi ubit pes.

Na magistratu ni vse v redu. Naše časopisje je pogostokrat grajalo gospodarstvo ljubljanskih magistratovcev. Seveda je bilo v očeh liberalcev vse skupaj le nevoščljivost in obrekovanje. Odkar pa se je moral Hribar umakniti iz rotovža, se je pokazalo tem bolj, da smo imeli prav. Pokazalo se je n. pr., da je vseučiliški fond porabljen za nujne izdatke in z ubožnim fondom gre ista pot. Vse kaže, da se odkrije še marsikaj, kar ne bode dosedanje gospoda na magistratu postavilo v »lepo« luč.

Poseben svet, prideljen vladnemu oskrbovatelju občinskih poslov v Ljubljani je sestavljen iz sledečih gg.: Frančišek Doberlet, trgovec s pohištvo; dr. Papež, odvetnik; Vaso Petričič, trgovec; Anton Rojina, mizarski mojster in Feliks Urbanc, trgovec.

Sankcioniran deželni zakon. Cesar je sankcioniral zakonski načrt, ki ga je sprejel kranjski deželni zbor dne 27. jan. 1910 glede vodovodnih naprav glavnega mesta Ljubljane.

Ljudsko šolstvo. Vpokojeni so: Ana Tome v Stopičah (začasno), Ivan Remec v Št. Juriju, Matilda Gebauer v Novem mestu (začasno), Jakob Marn na Viču, Ivan Potrato v Št. Vidu pri Brdu, Marija Benedek v Kranjski Gori (začasno). — Za stalnega suplenta na mestnih

ljudskih šolah v Ljubljani je imenovan Ivan Petrovič v Kranjski Gori, za Koprivnik Janez Jocič, Ana Božič v Kamni Gorici in Frančiška Bedenk menjata službeni kraj. Paralelni oddelek se ustanovi na ljudski šoli v Koroški Bili in v Zagorju ob Savi.

Na prvi državni gimnaziji v Ljubljani bodo pri nedeljski službi božji samo slovenske pridige.

Kanonično vmeščen je bil na župnijo Ihan pri Moravčah č. g. Alojzij Zelezny.

Družba sv. Rafaela nujno prosi vsa izobraževalna društva, ki so prejela vabila, naj ustanove izseljeniške odseke, da se po močnosti nemudoma odzovejo vabilu in če mogoče z obratno pošto naznanijo družbi, je-li že ustanovljen tak odsek ali ne. — Družba ima sedaj lastno pisarno in lastnega uradnika, ki se peča edino le s posli izseljeniškega vprašanja, daje pisma na pošto naznanijo družbi, je-li že ustanovljen tak odsek ali ne. — Prosimo nujno tudi našo duhovščino in naša županstva, da bi nasvetovali onim, ki hočejo potovati v Ameriko, naj se na vsak način vsaj pred odhodom zglase v družbini pisarni v Ljubljani (Dunajska cesta št. 32, v poslopju »Zadružne zveze«). — Pouk, družbin znak in priporočilni list, vse dobe brezplačno! Družba želi vsakemu koristiti v materijelnem in moralnem oziru.

Pojasnila radi »Občinske hranilnice«. Na razna vprašanja, ki jih dobivam ustmeno in pismeno zaradi občinske hranilnice, pojasnim tem potom, da je vlada principijelno že pritrdila ustanovitvi »Občinske hranilnice« po predloženih štetutih, da je pa zahtevala od občin posebne garancijske izjave in pa še založitev garancijskega fonda. Dogovorno z deželno vlado se je napravil načrt garancijske izjave in se doposlal vsem občinam, ki so svoj čas sklenile pristopiti kot ustanoviteljice »Občinske hranilnice«. Vendar do danes še nekaj občin kljub večkratnemu prigajanju ni poslalo svojih izjav, kar ko nečeno rešitev ne nujne stvari zadržuje. Denar, potreben za garancijski fond se je že dobil in je pripravljen, da se vladi izroči. To danes zaradi tega pojasnim, da se v slučaju zakasnitve ne bo zvrčalo krivde na druge, kakor na tiste občine, ki svojim dolžnostim še niso zadostile. — Ljubljana, dne 17. septembra 1910. — Dr. Pegan, deželni odbornik.

Gospodinska šola v Repnjah na Gorenjskem. Na deželni kmetijski gospodinski šoli v Repnjah se prične zimski tečaj dne 15. oktobra in bo trajal do 15. aprila 1911. Gojenke se poučujejo v šivanju, pranju, kuhanju itd., sploh v vsem, kar rabi umna gospodinja. Sprejemajo se dekleta iz cele Kranjske in tudi iz sosednih dežel. Pismene prošnje in tozadevna vprašanja naj se pošljejo do 10. oktobra 1910 na spodnji naslov. Priloženo naj bude šolsko in zdravniško izpričevalo. Ker je kraj izredno zdrav in miren in so go-

jenke tudi v dušnem oziru z vsem preskrbljene, je upati, da se dovolj gojenk oglasi za ta tečaj. — Vodstvo deželne kmetijske gosp. šole v Repnjah. P. Vodič na Kranjskem.

Izgubila je Marija Štupar, soproga c. kr. davčnega asistenta v Višnjigori na Dolenjskem dne 11. septembra t. l. ob pol 8. uri zvečer na južnem kolo-dvoru v Ljubljani denar v znesku 260 kron, obstoječ iz štirih bankovcev po 50 K, dveh bankovcev po 20 K in dveh bankovcev po 10 K, torej skupaj 260 K. Kdor je denar našel, se prosi, da ga blagovoli poslati upravništvu »Domoljuba« ali pa Ivanu Štupar-ju, c. kr. davčnemu asistentu v Višnjigori.

— **Slušatelj c. in kr. živino-zdravniške visoke šole na Dunaju** s Kranjskega podeljuje deželni odbor kranjski podpore pod pogojem, da se obvežejo po končanih študijah prositi za mesto deželnega živinozdravnika na Kranjskem in kot taki delovati vsaj dve leti. Prošnje se vlagajo potom rektorata navedene visoke šole. Priložiti jim je krstni list, domovnico in dokazila o študijah.

Gorenjske novice

g Predosije pri Kranju. Naše izobraževalno društvo se pripravlja, da uprizaro lepo igrano »Garcia Moreno«. Kakor čujemo, se vrši predstava na rožnicensko nedeljo in se ponovi takoj prihodnjo nedeljo. Oder se postavi na Štrkljevih podeh v Britofu. — Društveni dom se tudi prične zidati prav v kratkem. Upamo, da bo do zime pod streho, prihodnjo pomlad pa popolnoma dodelan. — Dvoje predavanj smo imeli v zadnjem času. Prvo 8., drugo pa 11. t. m. Na prvem nam je podal predavatelj pregledno sliko o zadnjih dogodkih iz političnega in gospodarskega sveta; na drugem pa nas je podučil g. deželni sadjerejski nadzornik zelo zanimivo in praktično, kako se gospodarji s sadjem. — Radovedni smo, kdaj se bo začel popravljati železni most čez Kokro. Morda se bo še čakalo, da se še nekaj ljudi ubije ali pa si polomi noge. — Gostilne so dobile strog ukaz, da ne smejo v sobotah zvečer in ob nedeljah točiti žganja. Tako je prav! — Kakor čujemo se namerava ustanoviti v naši občini strojna zadruga z namenom, da si nabavi motor. Ali ne bi kazalo, da se prenovi naša živinorejska zadruga v kmetijsko društvo in si to nabavi motor? Na ta način se prihrani ustanovitev nove zadruge in se delo bolj osredotoči v enem.

g Z Bleda. V nedeljo, dne 11. t. m. se je ustanovil tu telovadni odsek Orel. V nabito polni dvorani stare šole je navdušeno govoril g. Podlesnik, podpredsednik Zveze Orlov o vzorih slovenskega Orla. Orel ima nalogo vzgojiti značajne fante, ki se zavedajo dobro dolžnosti do svojega doma in tudi do Boga.

Po predstavi »Mož je glava«, kar so igrali vsi igralci in igravke v splošno zadovoljnost, sta zapela moški in mešani zbor dve lepi pesmi in nato se je izvršil ustanovni zbor blejskega Orla. Vpisalo se je takoj ta večer do 25 članov, katerih večina bo mogla tudi obiskovati telovadbo. Nato se je izvolil odbor. Led je prebit, blejski Orel pa odločno naprej brez ozira na levo in desno! — Govori se, da že dolgo ni bilo toliko tujcev na Bledu, kot letos, dasi je v začetku sezone radi neprestanega slabega vremena slabo kazalo. Tekoča številka v zadnjem zdravniškem listu izkazuje do 7000 tujcev. Za Bled zelo veliko. Sedaj se je pa Bled že znatno izpraznil. — Romarski shod na Mali Šmaren na otoku je bil tudi letos precej velik. Vidi se, da ostane Bled, katerega hoče naval tujcev izpremeniti samo v letovišče in zdravilišče, še vedno večja božja pot, katero obišče rad vsak veren Slovenec, da se priporoči nebeški Kraljici, ki na jezeru kraljuje, in se obenem navžije naravne lepote, ki jo nudi ta biser slovenske domovine.

g Zg. Bernik. V nedeljo dne 11. septembra je blagoslovil vlč. g. župnik Fr. Dolinar novi gasilski dom. Kljub slabim znamenjem na nebu prejšnji in še ta dan jih je prihitelo mnogo v Zg. Bernik, da prisostvujejo z Brnčani vred redki slavnosti. Da se je ista tako lepo zvršila, gre vsa čast vlč. g. Dolinarju, župniku iz Cerkelj, ki je v kratkem, a jedernatem govoru označil koristi gasilne organizacije ne samo za telesni, ampak tudi za dušni blagor, ker njih delo je delo krščanskega usmiljenja. Po blagoslovu se je vršila na vrtu g. Svetelja neprisiljena zabava, kamor je sl. mestna godba kamniška privabila toliko ljudstva, da je bilo v kratkem času vse zasedeno in srečke razprodane. Mlademu društvu, ki si je po tako kratkem času ustanovitve sezidalo svoj lastni gasilni dom, želimo le, da bi ohranilo to požrtvovalnost za pomoč bližnjemu tudi naprej! — Gledalec.

g Zg. Bernik. Podpisani odbor se tem potom najtopleje zahvaljuje vlč. g. župniku Fr. Dolinarju za krasen slavnosten govor, slavnemu izobraževalnemu društvu v Cerkijah, ki je z zastavo prihitelo na Bernik, požarnim brámbam iz Kamnika, Gamelj, Vodič, Vogelj, Cerkelj, Šenčurja in Stražišča in sploh vsem, ki so pripomogli, da se je otvoritev gasilnega doma tako krasno izvršila. Na pomoč! — Odbor gasilnega društva Zg. Bernik.

g Iz Križa pri Tržiču. Na žegnanje se je pridno plesalo po gostilnah. Hudo mušni jeziki izprašujejo: ali je župan dal licenco gostilničarjem zato, ker je sam gostilničar in pa da bi eno zagodel tistim, ki so ob zadnjih volitvah delali na to, da bi ne prišlo več toliko gostilničarjev v občinski odbor? — Vžigalice v korist jugoslovanske demokracije prodaja župan v svoji gostilni. Mož je kapitalist. Bog vé kakaj podpira socialno demokracijo? Najbrž ne vé, kaj dela in v kakšen glas prihaja s

tem. Če pa vé, potem pa naj nikar ne bo hud, da se on in njegova gostilna ceni po zaslužnju. — »Gorenjec« se prebira na glas v županovo gostilni. Tam je zbirališče tistih, ki jim ni všeč Marijina družba ali župnikova pridiga. — Župan je pred tremi leti, ali koliko je že, obljubil tisoč kron za sebenjski vodovod. Vodovoda še danes ni, tisoč kronic iz županovega žepa pa tudi še ne. — Govori se, da je župan ob zadnjih občinskih volitvah zagotavljal, da je vodovod samo od njega odvisen. Sebenjci so tega veselili, ker vedo, da kar župan reče, je res. Prepričani so, da jim v kratkem času župan preskrbi vodovod. Pa je tudi potreben. Kaj bi bilo n. pr. v slučaju kolere, ker ni sedaj zadosti in dobre pitne vode? Sebenjci bodo hvaležni županu, če jim res prav kmalu preskrbi vodovod. Pri občinskih volitvah so ga volili in mu zaupanje izkazali skoraj do zadnjega. Župan prav stori, da ostane vreden tega zaupanja in ne odlašja preveč z zgradbo vodovoda, ki je odvisen od njega.

g Iz Mekinjskega. Tukašnje izobraževalno društvo bo priredilo dne 25. septembra ob pol 4. popoldne veselico s sledečim sporedom: 1. Bosiljvac: »Dobre volje«, polka. 2. Vilhar: »Bogomilovo slovo«, odlomek iz operete »Jamska Ivanka«. 3. Brož: »Napried«, koračnica, udarja tamburaški zbor »Planinka«. 4. Nedved: »Pozdrav«, moški zbor z bariton-solo. 5. Ipavec: »Domovini«, moški zbor s tenor- in bariton-solo. 6. »Bogata teta«, veseloigra v treh dejanjih. 7. »Navihani sluga«, komični prizor s petjem za tri osebe. — Dohodek bo v korist novemu domu, ki se bliža izvršitvi. Vabimo vse prijatelje dobre stvari: Pridite v obilnem številu!

g Tržiške novice. Žalostno je končal življenje pred tednom hlapec gostilničarja in mesarja Perkota, Franc Toporiš. V pijanosti je padel v neko usnjarsko prazno jamo in ondí mrtev obležal. Bil je žrtev alkohola. — C. kr. okrajno glavarstvo je izdalo pred sokolsko veselico prepoved, po kateri je bilo strogo zabranjeno udeležiti se šolski mladini telovadbe med Sokoli. Višje oblasti so spoznale, kako pogubno je za šolo obiskujočo mladino, če pohaja v sokolske domove, kjer gotovo ne sliši nič dobrega in pametnega. Take prepovedi je bilo že davno potreba.

g Iz Križa pri Trzinu. Hijene so živali, ki ponoči grdo tulijo, hud smrad razširjajo, najrajši žro mrhovino ter se tudi mrliča lotijo, če morejo do njega, in s slastjo glojejo človeške kosti. Tista hijena, ki se je v 36. številki »Gorenjca« lotila mrtvega župnika Fr. Porenta, sicer ne zasluži nobenega odgovora, a ker s svojim grdim tuljenjem utegne koga zbegati in s svojim strupenim smradom omamiti, da bi ne vedel, pri čem da je, kaj je res in kaj ni res, pojasniti hočem v prihodnji številki »Domoljuba«, kako se je zidala šola dvorazrednica v Križah in koliko je stala. Na podlagi listin bom dokazal, kolike krivice dela rajnemu župniku Porenti,

kdor mu očita, da je on kriv »pomanjkanja kronic« v žepu davkoplačevalcev glede šole. Braniti hočem mrtvega, ki se sam ne more braniti pred grdimi hijenami. Kar piše »Gorenjec« o meni, ni vredno odgovora. — Župnik Zabukovec.

g Ribno pri Bledu. Požar je uničil v petek, 16. t. m. gospodarsko poslopje in hišo Janeza Pfajferja v Bodešah pri Ribnem. Prizadeti je bil zavarovan za malenkostno svoto in je v skrajni bedi, ker pred osmimi leti mu je požar že enkrat uničil, kakor sedaj, vse kar je imel. Bliža se mrzla doba, žena nesrečnega gospodarja je zelo nevarno bolna in imata tudi kopico še nedoraslih otrok, zato se nesrečnež usmiljenim srcem najtoplejšje priporoča.

Naš domačin č. g. Fr. Šmit je prejel mašniško posvečenje povodom svetega romanja v Sveto deželo na Sijonu samem. Nadebudnemu rojaku čestitamo na mnoga leta. — Našo podružnico občežnato po svojih starih umetniških slikah je pričel prenavljati akademični slikar g. Strnen. Upamo, da bo prenovljena cerkvi- ca masikakega umetnika privabila, da si ogleda restavrirane freske.

g Blagoslovljenje novoodzidane šole v Domžalah. Priprosta, a velepomembna slovesnost se je vršila v Domžalah v četrtek, 15. septembra. Po šolski sv. maši ob 8. uri se je vsa šolska mladina, kateri se je pridružilo mnogo staršev in prijateljev šole, zbrala pred šolskim poslopjem. Predsednik krajnega šolskega sveta, župan Janežič, pove, da so dovršena dela, ki so se vsled razširjenja trirazrednice v štirirazrednico morala izvršiti in opominja zbrano šolsko mladino k pridnemu obiskovanju šole. Nadučitelj Engelman povdarja pomen in važnost šole za življenje in izreka zahvalo krajnemu šolskemu svetu, občinskemu odboru, vsem, ki so mladini oskrbeli tako lepih in zdravih učnih prostorov. Omenja, da se je ta šola zidala v proslavo 40-letnega jubileja cesarja Franca Jožefa I. leta 1888., razširila in prezidala pa v proslavo 60-letnega jubileja in zakliče trikratni »slava« cesarju, šolska mladina pa zapoje cesarsko himno. Župnik Bernik pa izreka željo, naj ta šola z razširjanjem prave vzgoje, pravega napredka, ki človeka časno in večno osrečuje, najlepše služi vsikdar veri, domovini, cesarju. Zato pa naj deluje vedno v popolni edinosti z domačo hišo in s cerkvijo! S to prošnjo do Vsemogočnega je nato blagoslovil župnik vse prostore.

g Iz Železnikov. Za vse enaka pravica! Do sedaj so vabili navadno samo možje in fantje; zdaj v Selca, zdaj k Sv. Lenartu, zdaj v Sorico. Zakaj pa bi se ne razkorajžila tudi me dekleta? In to storimo danes in prav ljubko in prijazno vabimo za **nedeljo, dne 25. t. m., ob 4. uri popoldne v Železnike.** Priredile bomo veselico; igrale

bomo igro »Vestalka«, pa pele bomo: 1. Hudovernikovo »Naša zvezda«, 2. Vodopivčevo »Koračnico« in 3. »Pogled v nedolžno pko« in pa 4. Ipavčevo »Planinsko rožico«. Pridite torej prijatelji in prijateljci pošteno zabave dne 25. t. m. gotovo v Železnike, boste videli, da vam ne bo dolgčas. — Grozno in strašansko krvavo klobaso je nabasal in zašpilil v »Narodu« in »Gorenjcu« odpadnik Lenart Lotrič pretekle dni. Dva pijana človeka sta se stepala. Eden ni hotel molčati, drugi pa ni mogel prenašati njegovih zabavljic in konec je bil, kot je večkrat ob takih prilikah: eden je dobil več kot je mogel nesti in je kmalu nato umrl. Vsak pameten človek bi rekel: Zopet ena žrtev nesrečnega alkohola! Toda jurist Lenart Lotrič ne misli tako. Mesto, da bi klical državno oblast na pomoč zoper nesrečne gostilne, jo pa kliče zoper onega, ki pridiguje zoper gostilne: zoper župnika v Železnikih. Ko bi bil šel nesrečni Tušek tisto nedeljo mesto v gostilno k sv. maši in bi bil poslušal g. župnika, ki »hujska« proti gostilni, ti rak-rani našega ljudstva, še danes bi bil živ. Saj je bil dober človek, dokler ni zašel v železniške oštarije, bil je celo član Marijine družbe. Ko pa je začel zahajati med liberalne železniške oštarijske ljudi, so ga vsega izpridili in zastrupili. Zdaj pa sodi ti, ki imaš še zdrave možgani v glavi, kdo je morilec. Baronu Schwarzu je kazal po septemberskih dogodkih dr. Oražen v deželnem zboru krvavo manšeto in ves liberalni oštrog je kričal gosp. deželnemu predsedniku: »Morilec!« Toda morilci so bili v liberalnih vrstah. Zares, liberalci so si povsod enaki. Podobni so tatu, ki beži in kriči: »Tamle je tat, primite ga!« Ti pa, narod moj, le še dalje nosi svoje krvave žulje in groše v oštarijo in pusti si zastrupljati dušo s protiversko »modrostjo« in si poživiniti in posiruveti in podivjati srce. Kaj, če žena joka, če otroci stradajo, če se ti bajta podira, samo da si ti sit in da trdno stoji — oštarija! — Kako je odpadel Lenart Lotrič? Sam je to povedal v Železnikih. Nekoč je celo noč krolal. Drugi dan je imel hud »kacenjamer« in mesto, da bi proklel oštarijo, je šel in se dal izbrisati iz Cerkev, ki je bila seveda kriva njegovega »kacenjamra«. Popolnoma logično, kaj ne?! Kaj torej čuda, da po isti logiki zmerja gospoda župnika z morilecem.

g Črnuče. Ko je pred meseci ob izvolitvi novega župana na Črnučah, g. Jožefa Dobravec, veselo po Posavju odmeval topičev pok, smo pisali »Domoljuba« med drugim: »Smehljala se nam sladka nada, da odslej zavlada v črnuški občini lep mir in red.« — Smehljala se nam je, a nas je goljufala! Predrzní ponočnjaki in razgrajaci ne dajo poštenemu, treznemu in od dela do skrajnosti izmučenemu vaščanu cele noči božjega miru! A povemo Vam, gospod župan in Vašim svetovalcem na glas: da tega več ne bomo trpeli!

g Podbrezje. Podbreška fara res lepo napreduje. Izobraževalno društvo Orli in Marijina družba so v najlepšem cvetu. Le želeli bi bilo, da bi jih še več pristopilo in da bi bile res zveste hčere. Skoraj žal pa nam je, da je naša družba izgubila enega najboljših udov. 5. t. m. se je namreč poročila Ivanka Jeglič z deželnim oficijalom g. Ermanom. Gosp. župnik, naš vneti voditelj, je sam želel ju poročiti, a ni mu bilo mogoče. Zato ju je poročil nevestin brat p. Ladislav na Tabru. Tesno nam je bilo pri srcu, ko smo se poslavljale od nje, a bile smo objednem tudi vesele, ker je dobila tako vernega moža, ki je tudi v Marijini družbi. Želimo obema obilo neskaljene sreče in da bi bila še nadalje zvesta Marijina otroka ter vsem zgled pravega krščanskega zakonskega življenja. — Kakor običajno, je moral tudi ta ženin odkupiti nevesto od vaških fantov. A naši fantje so na predlog Franca Jošt-a celi »tolar« — 25 kron — dali za društveni dom. Franc Jeglič je pa na svatbi nabral še 17 kron. To so res pravi udje društva! Kamen na kamen palača, pravi pregovor. Zato tudi mi upamo, da dobimo kmalu boljše društvene prostore.

g Iz škofjeloške okolice. V Starašah je umrla izgledna gospodinja Barbara Karmel in zapustila šest otrok; istotam je umrl 19-letni član Marijine družbe, Franc Platiša; v Puštalu pa je umrl član izobraževalnega društva, 23-letni Janez Fojkar. N. v m. p.!

g Na Trojanah je umrla po dolgi, mučni bolezni Uršula Tom, stara 61 let; bila je vrla krščanska žena in skrbna mati svojim otrokom. Naj v miru počiva!

g Na Rovih bo prihodnjo nedeljo, 25. t. m., ob pol 4. popoldne javna telovadba Orlov kamniškega okrožja. Udeležite se, vrli bratje, tega sestanka v najobilnejšem številu! Pohitimo razvneti navdušenje in odločnost naše mladeniške telovadne organizacije med naš najmlajši odsek na mejo kamniške dekanije! Na zdar!

g Iz Moravč. Čuk ga je zmešal. Ustanovitev Orla naše liberalce silno bode. Zastavo nosi znani liberalni »govornik« Pongretov Tončič iz Češnjic. Kake neumnosti kvasi to človeče, ni vredno govoriti. Ta konfuzni politik igra v moravški liberalni politiki vskozi smešno ulogo. Najprej se je oklenil liberalcev, a ko jih je prosil nekoč podpore, so mu pokazali fige. To je Tončičeta tako jezilo, da je od žalosti obolel. Ko mu je odleglo, je postal zopet »zaveden« liberalce. Kot takemu mu seveda ne gre čuk iz spomina. In kako bi mu mogel iz spomina, saj je tako krasno prepeval v tistih nočeh, ko je Tončič hodil svoja znana pota. Te jasne, tihe noči, skovikanje sov, ta tajnostna pota!! Pred izobraževalnim društvom pa se zbirajo Orli, ki se ne boje liberalnega čukanja. Fantje-Orli! pokonci glavo in ponosno zavriskajte, četudi vas obira kak sestradan liberalce. Ne

ozirajte se na nobeno stran, poštenost in pravica bo zmagala. Na zdar!

g S Suhe nad Kranjem. V nedeljo, dne 25. septembra, ob 4. uri popoldan se vrši na dvorišču pri Valjavcu ustanovni shod ljudske knjižnice »Belca«. Vse okoličane vabimo, da se obilno udeležijo shoda in pristopijo kot člani, da postavimo močan temelj naši »Belci«.

Dolenjske novice

d Na Zaplazu je romarski shod na rožnicensko nedeljo, dne 2. oktobra. Ta shod bo vsako leto, zato ker mnogi romarji ravno v jeseni radi na Zaplazu prihajajo. Za spovednike je poskrbljeno. Dolenjci, pridite na svojo stoletno božjo pot!

d Iz Št. Lorenca. Kadar priredijo naši poslanci shode, privpijejo zraven tudi liberalci nad poslance: »Kaj ste storili za kmeta?« — Pri nas odgovarja stranka prav lahko na stavljen vprašanje. Osnovali smo mlekarno, prvo v novomeškem okraju. Kar se je zdelo popred nemogoče, smo uresničili s pomočjo neustrašenih mož. Do leta 1907. je dobila mlekarne do 100.000 K za izdelke. Ljudje so gotovo 50 tisoč kron dobili več za mleko kakor bi dosegli brez mlekarne. Za ta kratki čas je gotovo zelo znatna vsota, katere so najrevnejši deležniki postali. Z mlekarne se je pričela skrb za boljše molznice, skrb za dobre hleve in gnojenje travnikov. Po mlekarni se je začelo izboljšanje prašičereje. Lahko trdimo, da imamo zdaj v bližnji okolici do 150 plemenskih svinj in sploh najlepše prešiče na Kranjskem. Mnogi gospodarji dobijo že zdaj več kakor še enkrat toliko za prešiče, kakor popred. Mlekarne je preskrbela cepljenje. Izmed vseh cepljenih ni niti eden poginil. Ali ni vse to le kmetova korist? Saj popred v okolici niso imeli skoro prav nič plemenskih svinj. Pri vsem delu ni nobeden duhovnikov nikdar zanemaril svoje dolžnosti, dasiravno so liberalci tudi v tem nesramno lagali. Cerkveno življenje in pobožnost so se začele lepo razvijati, prejetje svetih zakramentov se je pomnožilo. — Poglejte tudi lepo cerkev na Zaplazu, lepi kraj Marijinega usmiljenja! S kolikim delom in trudom je bila postavljena krasna stavba z darovi revežev! Župnik je pri tem vse žrtvoval. In naši liberalci vpijejo: »Kaj ste storili za kmeta?« Kaj so pa liberalci med tem časom storili za kmeta? Naše delo so ovirali kolikor so mogli. Ko je bila mlekarne še v župnišču, so se pritožili na dež. vlado, da se dela škoda župnišču. Dokazalo se je, da ni prav nobene škode. Dobili so dolge nosove. — Pritožili so se, da bo vsled pomij mlekarne voda zastrupljena, prišla bo vročinska bolezen. — Mnogi so se pritožili, pri katerih se odtaka gnojnica naravnost v Temenico. — Komisija je dognala, da je

pritožba smešna. Dobili so zopet nos. — Do danes še ni nobeden zbolel. — Pravili so vsa leta, kako je mlekarne zadolžena. Prišli so že na stotisoče. Trdili so, da so sami videli vse vknjižbe. Bilanca je pokazala, da ima mlekarne vsega dolga do 8000 K, lastno hišo, vse stroje, vrče in orodje. — Vojskovali so se torej le z lažjo, z obrekovanjem in hujskanjem. Vse ni nič pomagalo. Zdaj pa mi prašamo liberalce: Povejte nam vendar, kaj ste pa vi storili za kmeta, kaj ste storili brez lastnega dobička za reveža? Mi smo delali, vi ste pili, peli, kleli in lagali.

d Znojile pri Krki. Tatovi so se zadnji čas pojavili v naši okolici in nekaterim gospodarjem odnesli nekaj denarja in dragocenosti. A v naši vasi se kaj takega ne more primeriti, saj imamo v vasi učenega dosluženega orožnika, ki nas skrbno čuva pred tatovi. V največji sili zagradi frakeljček, pokonča merico tega »beraškega veselja«, potem pa je bolj učen kot cela vas. Tamoz širi »Slovenski Dom« in veže v njem otrobi. Le korajžno! Mi vaščani smo že toliko pametni, da so nam njegove čenčarije deveta briga.

d Loški potok. Za novo šolsko leto in daljno triletno dobo smo dobili nov krajni šolski svet. Sestavil se je tako, da je v prevesni večini v rokah mož S. L. S., kar pri nas doslej ni bilo. Predsednik mu je g. Ivan Knavs, načelnik Kmetijskega društva in podžupan podobčine Hrib.

d Iz Višnjegore. Pri nas je vložilo 14 občin prošnje zato, da bi bil poleg Št. Vida še en zdravnik v Višnji gori. Vse razsežne pokrajine od Ljubljane do Litije in Trebnjega imajo le enega zdravnika v Št. Vidu. Velikanske koristi bi bilo za nas vse, če bi bil še v mestu Višnja gora en zdravnik, ker je sedanji zelo zaposlen. Gmotno korist bi imela vsa višnjegorska okolica, pa tudi Št. Vidcem bi koristilo, ker bi imeli sedanjega zdravnika bolj na razpolago. — Tukajšnji mestni oltar sv. Ane se je popolnoma prenovil, tako, da sedaj res lepo izgleda. Kar je stalo (1100 K), je vse darovala gospodična Ana Zajec iz Višnjegore. Bog ji stotisočero povrni! Da bi se le kmalu dobilo še kaj posnemalcev, ker orgle in stranska oltarja kličejo po popravilu. V farni cerkvi je gospod Mihael Omahen, župan občine Dedni dol, dal napraviti krasno novo svetilko (lestenec) za večno luč. Ta gospod je pred časom daroval za cerkev krasen kip Jezusovega srca in veliki moderni lestenec. — Umetna gnojila, katere je nam preskrbela »Kmečka Zveza« po svojem predsedniku, g. župniku Teksterju, so povsod napravila izborné učinke. Tudi ajda, kjer se je gnojilo, zelo lepo kaže.

d Na Polju pri Muljavi se je dne 15. septembra slovesno blagoslovila nova šola. Blagoslovil jo je vlč. gospod kanonik Špendal iz Novega mesta. Ista hiša, v kateri se je g. kanonik rodil, je zdaj izpremenjena v šolo. Slavnosti so

se udeležili poleg šolske mladine občinski odbor, krajni šolski svet, gospod župnik Vidergar iz Št. Vida in več gg. učiteljev in učiteljic iz okolice. Topič poleg šole je med slavnostjo grmeč oznanjeval, da je dvajsetletni boj za muljavsko šolo končan v zadovoljnost velike večine prebivalstva te občine. Pred vsem gre zasluga, da se je to vprašanje tako povoljno rešilo v prvi vrsti neumornemu trudu gosp. župana Ignacija Špendala. Tudi drugi gospodje imajo za to velike zasluge, ki so gosp. župana podpirali. V priznanje zaslug, da se je napravila nova šola, je občinski odbor Muljave povodom otvoritve nove šole izvolil častnim občanom sledeče gospode: Dr. Evgen Lampe, deželni odbornik; dr. Ivan Šusteršič, državni poslanec; Franc Povše, državni poslanec; V. Parma, c. kr. okrajni glavar v Litiji; Franc Špendal, kanonik v Novem mestu; Josip Mandelj, deželni poslanec in Ivan Vidergar, župnik v Št. Vidu. — Nova šola leži tako ugodno, da razun ene hiše ne bode nobeden otrok imel v navadnih razmerah čez 20 minut daleč v šolo.

d **V Kostanjevici** so se približale zopet občinske volitve. Do sedaj je bila občina in vsi drugi javni zastopi v naprednih rokah, kakor je pisal nedavno nek listič. Mi pa napredka ne vidimo nikjer drugje, kakor v tem, da rastejo od dne do dne občinske doklade kot gobe po dežju. Kje naj iščemo za to pravega vzroka? Gotovo je mnogo zakrivil tudi sedanji občinski zastop. Zakaj so pa povečali, seveda pod roko, brez vednosti nekaterih odbornikov občinskega tajnika Gerloviču plačo na 100 K, ko bi se lahko dobilo dovolj drugih sposobnih mož, ki bi za manjšo plačo ravno tako vršili vse tajniške posle, samo s tem razločkom, da bi bili z ljudstvom bolj prijazni in občanom bolj postrežljivi. Poleg tega pa tajnik Gerlovič niti ne izpolnjuje vedno dovolj vestno svojih dolžnosti. Občani! Kdo je bil kriv, da niso smeli iti kmetje v Bušči vasi z živino na sejmišče, da so trpeli vsled tega občutno škodo, kot tajnik Gerlovič, ki jim je dal po lastni krivdi živinske liste brez županovega podpisa? Kmetje-volivci! V vaših rokah leži usoda občine, na vas je ležeče, da se naredi že konec takemu postopanju! Pridite na dan volitev volit vsi, pokažite, da se ne strinjate z ljudmi, ki so samo v besedah napredni, da se ne daste preglasovati od tujcev, ki pridejo volit samo radi pijače — in razmere se bodo takoj izpremenile!

d **S Police pri Višnji gori.** Malo glasov prihaja z naših poljan, toda s ponosom smemo reči: »Ne spimo, ampak delamo natihome pa vstrajno!« — »Slov. Straža« je dobila pri nas najugodnejša tla; dosedaj že šteje moška podružnica 64 članov, ženska 121 članic. Ali to še ni vse. Tudi Orel je začel razprostrati krila nad našimi poljanami. Fantje se marljivo vadijo in tako lahko upamo, da ustanovimo prihodnjo pomlad telovadni odsek Orla. —

Nepozabna pa nam ostane slavnost, ki jo je priredila preteklo nedeljo »Slov. Straža« pod predsedstvom vnetega in delavnega gosp. nadučitelja. To je bil dan, ki smo ga željno — z upom in strahom pričakovali, ker so grozili oblaki, preprečiti vse. Vendar nebo je ostalo vedro, in popoldne ob pol 3. uri so prikorakali šmarski Orli s šentjursko godbo na čelu, kar je ljudstvo veselo pozdravljalo. Strmeli so gledalci, ko je začel po končanem slavnostnem govoru »Ljubimo lepo svojo domovino!« šmarski Orel proizvajati z občudovalno spretnostjo proste vaje ob točnem sviranju došle godbe, ki zasluži največjo pohvalo, posebno še, ako pomislimo, kako v kratkem času so se izurili preprosti fantje na popolnoma neznanih godalih. Zato še enkrat: Slava vrli šentjurski godbi, posebno kapelniku g. Remicu in šmarskim Orlom, ki so tudi pokazali, kaj doseže navdušenost in vstrajnost v nekaj mesecih! Pozabiti pa ne smemo tudi domačih telovadcev, ki so jim žareli obrazi občudovanja in navdušenja — jasen znak, da bodo stopali z naprej še bolj odločno in še z večjim zanimanjem za orlovsko zastavo po besedah njihove himne: »Z nami, bratje, — čas zdaj zlat je, — čete naše se množé . . .!« Fantje, po tej poti naprej, pa uspeh ne izostane! — Veliko so pripomogle do sijajnejše prireditve naše vrle gospodične pod vodstvom nadučiteljeve soproge, ki so vile vence in privile šopke za telovadce, obenem pa nabrale s prodajanjem šaljivih predmetov »Slov. Straži« lepe dohodke. Bog jih živi! Po slavnosti se je razvila živahna zabava na prostem ob ubranem petju in sviranju šentjurskega zbora, šaljivimi nastopi in prisrčnimi pozdravi. Tu bodi tudi izrečena topla zahvala odborniku »Slov. Straže« gostilničarju Skubicu, ki je pripravil primerno pogostitev s popustom v prid domači podružnici. Bog vrni! — Težko nam je bilo, ko so odkorakali cenjeni gostje med navdušenimi pozdravi in klici: »Na svidenje prihodnjo pomlad!« proti svojim domovom. Da, nepozaben nam ostane ta dan, ki je nudil vsem toliko prisrčne in neprisliljene zabave, »Slov. Straži« pa pridobil novih prispevkov. — Na zdar!

d **Škocijan pri Mokronogu.** Izredno je narastlo zanimanje za izobraževalno društvo. V zadnjih treh tednih, od 21. avgusta do 11. septembra je pristopilo 77 novih članov. Pri tolikem zanimanju se gotovo društvo lepo razcvete v največji blagoslov naši fari.

Notranjske novice

n **Shod v Dolenji vasi** pri Senožčah je bil zadnjo nedeljo popoldne prav dobro obiskan. Poročal je deželni in državni poslanec Žitnik o raznih vprašanjih, ki so se zadnji čas obravnavala v deželnem in državnem zboru in so posebne važnosti za kmečki stan.

Volivci so poslancu pri tej priliki izrazili svoje želje glede cest, živinoreje, izboljšanja pašnikov itd. Poslanec je obljubil, da hoče vse izražene želje podpirati na merodajnih mestih. Pojasnil pa je tudi vzroke, zakaj se raznim željam in zahtevam ne more takoj ustreči.

n **Od Pivke.** — Kurat g. Železný je šel na svojo novo službo kot župnik v Ihan. Veliko dobrega storil je gospod v Trnju. To vedo vsi, posebno pa reveži, bolniki in pogorelci. Vendar pa ostane kot znak njegovega delovanja krasna cerkev, katero je on dovršil (saj je dobil samo zid) in pa opremil v notranjščini tako lepo, da je ena najlepših cerkva na Notranjskem. Ljudstvo ga je čislalo in ljubilo, razun par sitnih liberalčkov; to se je pokazalo posebno pri slovesu. Vse je hitelo, staro in mlado, da še enkrat vidi svojega ljubega dušnega pastirja. Zahvalo za ves njegov trud v duhovniji izrekel mu je načelnik gospodarskega društva. — Šolski vrt v Trnju. Ze dolgo let vlekla se je ta zadeva. Sedaj je konec tega. Svet je kupljen, da bi le služil tudi svojem namenu. Da se ni vse to izvršilo že prej, je bilo krivo, kakor povsod drugod, tako tudi tu, hujskanje. Od kod je prihajalo, je znano in si bo ljudstvo tudi zapomnilo. Škoda, da se je poslednji čas tudi gospodarski odbor dal voditi temu skriteму hujskaču. No poskušnja je bila precej draga — komisijske stroške mora sedaj trpeti vas Trnje, česar bi ne bilo treba, ako bi bili poslušali gospoda Železnýja. — Novega svojega dušnega pastirja so Trnjani prav lepo sprejeli. Pri vstopu v novo službo zamogel je gospod kurat spoznati, da je ljudstvo dobro in udano svojemu duhovniku. Želimo samo, da bi to medsebojno zaupanje vladalo ves čas njegovega službovanja med nami. — Pri sprejemu smo enega pogrešali, čudno se nam to ni zdelo, lepo pa tudi ne! — V Št. Petru se je začelo prav veselo gibanje med poštenimi mladeniči. Ustanovili so Orla, ki šteje prav lepo število članov. Pa o tem kaj več prihodnjič.

n **V Podkraju** nad Vipavo bode od 5. do 12. oktobra letos sveti misijon. Vodili ga bodo oo. jezuitje iz Ljubljane.

n **Naš Dom v Žireh.** Ne bojte se, ne bom vam pravil, kako je bil Dom blagoslovljen! Saj skoraj vsak mesec prinese kak tak dopis, ki so si vsi podobni kot krajcarji. Povem vam samo, da so se prejšnji večer pri igri »Črevljar« in »Kovačev študent« naši fantje prav dobro izkazali. Nobeden še ni videl pravega gledališkega odra, nobeden jih ni učil, pa jim je šlo, kot da se jim gre za res. V nedeljo zjutraj, ko je nehalo liti, smo videli, katere hiše so brez zastav, kje niso naši. Poprej sta nas samo voda in sv. Janez ločila v dve stranki: to stran mostu smo bili vsi od kraja liberalci, on stran pa vsi »klerikalci«. Sedaj pa nas ne loči več ne voda ne sv. Janez, ampak nekaj čisto drugega, tako da smo sedaj na obeh straneh odločni

in zavedni pristaši obeh strank. Tudi socialnih demokratov se Žirovcem ne manjka. Če vam še povem, da v nobeni kmečki fari na Kranjskem niso še v enem letu pokopali kar dveh mrličev brez duhovnika kot pri nas, tedaj mi boste menda že verjeli, da žirovski hribovci tudi niso zadnji na svetu, četudi smo precej zaplankani od družega sveta. Pa tudi železnica ne bo podrla teh plank. Povsod okoli nas jo merijo, samo skozi Žiri ne. V nedeljo prideta poslanca Gostinčar in Perharc in tedaj bomo slišali, če nam je res Sovra železnico odnesla. Pa kam sem zašel. Mislim sem poročati o blagoslovljenju Doma. No, pa saj sem rekel, da bi mi tak dopis najbrž vrgli v koš, za vaš koš pa ne pišem rad. Tedaj kako je bilo pri blagoslovljenju? Najprvo moram pohvaliti Sokole, še bolj pa naše žirovske Sokolice. Vsi so se dostojno vedli. Tako je prav! Lepo je od načelnika Sokolov, da jih je gonil spat, ko so ponoči nekaj rjuli po cesti, ni pa lepo od Sokolov, da so ga nagnali s smrkovcem. Žirovci smo lahko ponosni kar na dve društveni hiši: Orlovski dom in Sokolski dom. Zakaj dva doma, ko jih menda še v nobeni kmečki fari ni? Kako je na to odgovoril idrijski dekan Arko, to vam pa prihodnjič povem, če ne pozabim.

n Na Brezovici vprizori »Kat. slov. izobraževalno društvo« dr. Krekovo igro »Turški križ«. Igra, ker je povzeta iz narodnega življenja in njegovih bojov z najhujšim sovražnikom katoliške vere — s Turki — vzbudi kjerkoli se vprizori, splošno zanimanje. Upamo, da kdor pride pogledat, mu ne bo žal. Pri tej priložnosti lahko ogledaš tudi novi gledališki oder, delo akademičnega slikarja g. S. Ogrina z Vrhnike. — Vstopnina: Sedeži I. vrste 80 v; II. vrste 50 v; stojišča 20 v. K obilni udeležbi vabijo prireditelji.

n Javna telovadba v Horjulu. Kljub neprestanemu deževju v soboto in precej slabemu vremenu v nedeljo dopoldne se je vendar veselica telovadnega odseka Orel v Horjulu z javno telovadbo izvršila z nepričakovano dobrim uspehom. Naša domača dekleta so uprizorile igro »Pri gospodi«. Reči moramo, da so nastopale kot izurjene igralke ne kot diletantkinje, za kar so žele po vsakem končanem dejanju mnogo zasluženega aplavza. Dvorana je bila natlačena polna in vsi so bili polni hvale o nastopu naših deklet. Vsled slabega vremena je telovadba nekoliko zakasnela, in tudi lep, za prireditev jako pripraven travnik smo morali vsled mokrote opustiti ter si v zadnjem času poiskati skromnejšega, ki pa je tudi za silo zadostoval. Javne telovadbe so se udeležili polnoštevilno vrhniški, borovniški, dobrovski, brezovski telovad. odsek ter viški po zastopnikih. Ob 3. uri se je vršil sprejem gostov s pozdravom g. jurista Fr. Logarja, ki je v iskrenih besedah pozdravljaj došle Orle v imenu izobraževalnega društva, tel. odseka, v imenu katol. narodnega dijaštva ter po županovem naročilu v nje-

govem imenu, ker je bil sam odsoten vsled jeruzalemskega romanja. Brhka domača dekleta v pestrih narodnih nošah so okrasile došle goste s šopki, narkar so odkorakali telovadci v spremstvu mnogobrojnega občinstva na telovadišče. Po rajalnem priходу so proizvajali nastopivši Orli jako precizno proste vaje, nato pa vaje na orodju. Zlasti na drogu in na bradlji so proizvajali težke vaje, katere so pa vršili z občudovanja vredno sigurnostjo in fineso. Ves čas so dekleta v narodnih nošah marljivo prodajale listke za srečolov, ki se je vršil takoj po rajalnem odhodu na telovadišče. — Tem potom izrekamo zahvalo vsem došlim telovadnim odsekom, okrožnemu načelniku za vodstvo javne telovadbe, dalje se zahvaljujemo najtopleje vsem onim, ki so darovali obilo dobitkov za srečolov, zlasti pa onim, ki so podarili lepe mlaje za to prireditve. Zahvaljujemo se vsemu občinstvu, ki nas je ob tej priliki na katerikoli način podpiralo, onim pa, ki so se v soboto tako veselili dežja, ki nam je pretil pokvariti nedeljsko slovesnost in vsem tistim, ki so v nedeljo izza oken zasmehovali naša vrla dekleta v narodnih nošah, povemo, da mi gremo s smehljajem preko njih po jasno začrtani poti.

n Rakek. Katoliško slovensko izobraževalno društvo na Rakeku priredi 25. t. m. ob četrti uri popoldan pri g. M. Matičiču igro »Trije tički« in ponavlja igro »Tri sestre«. K obilni udeležbi vabi odbor.

n Iz Št. Vida pri Vipavi. Zanimanje, ki ga vzbuja zadrugištvo med našim vipavskim ljudstvom se zelo lepo širi. To je lep dokaz, da ljudstvo spoznava potrebo zadrugištva, ki je edina pomoč za izboljšanje žalostnih razmer revnih poljedelcev. Poleg dveh, že pred par leti ustanovljenih in vrlo se razvijajočih zadrug se je letos v mesecu juniju ustanovila pri nas še tretja zadruga in sicer živinorejska zadruga. Ustanovila se je za občine Št. Vid-Lozice, Podraga in Vrabče. Namen zadruga bo, pospeševati živinorejo in prešičerejo v omenjenih občinah. Izvolil se je že odbor, kateri je že pokazal, da bo vrlo deloval v prid in prospeh zadruga. V nedeljo dne 4. septembra t. l. je imel predavanje gospod deželni inštruktor Krištof. Govoril je o pravilnem ravnanju z živino, o zboljšanju hlevov, travnikov itd. Predavanja se je udeležilo nad 100 posestnikov iz bližnjih in daljnih vasi, kateri so z zanimanjem poslušali gospoda predavatelja. Gosp. predavatelju bodi tudi na tem mestu izrečena iskrena hvala. Kakor čujemo, namerava omenjena zadruga ustanoviti svojo zavarovalnico za živino, katera bi bila v veliko korist našim živinorejcem. Da se pa omogoči pravi razvoj omenjeni zadrugi je potrebno zlasti zaradi zavarovalnice, da pristopijo k zadrugi vsi v njen delokrog spadajoči živinorejci in posestniki. Zavedajmo se gesla, da: »V edinosti in zadrugištvu je moč!«

Iz raznih krajev

Štajersko. Grozen umor. 60letni Ivan Krepša iz Vodola, v občini Št. Lovrenc v Slovenskih goricah, je dne 6. septembra naznanil pri okrajnem sodišču v Ptuj zaradi tatvine nekega Antona Hojnika in Sorija, ki sta mu vsled tega prisegla maščevanje. Še istega dne sta prišla v Krepsovo hišo, kjer je stanoval Krepša sam s svojima 4 in 7letnima sinovoma. Krepša sam ni bil na dobrem glasu. Njegova žena je v 20 mesečnem zaporu v Mariboru, 20letni sin Ivan pa je bil v mariborski bolnišnici že osem dni, ker ga je Sori ranil na glavi. Hojnik in Sori sta zavlekla Krepšo na vrt, kjer sta ga vrgla na tla, ter toliko časa tolkla po njegovi glavi z gorjačami, dokler ni bil mrtev. Sosedje so slišali udarce v svoja stanovanja, vendar se nihče ni upal iz hiše vsled strahu pred ubijalcema. Krepsova otroka sta jokaje stala pred hišo ter sta videla, kako jima sta morila očeta. Pozno ponoči se je vrnil domov 20letni Krepsov sin Ivan. Otroka sta mu vsa objokana povedala, kaj se je zgodilo z očetom. Vsi trije so šli nato Krepšo iskat, ter so našli njegovo truplo na cesti, kamor sta ga morilca zavlekla. Drugi dan se je pri sodni obdukciji dognalo, da ima Krepša popolnoma razbito lobanjo. Kmetje iz vasi so prišli oboroženi s puškami k sodni komisiji ter so prosili za varstvo in energične odredbe oblasti. Ljudstvo je razburjeno, ker sta ubijalca, ki sta pobegnila, oborožena z revolverji ter sta grozila, da bosta zažgala celo vas.

Gladbeck na Westfalskem. Slovesnost blagoslovljenja zastave in I. ustanovna slovesnost »Kat. društva sv. Barbare za slovenske rudarje« v Gladbecku dne 11. septembra se je nepričakovano veličastno izvršila. Nebo nam je bilo milo; v soboto je še močno deževalo, a v nedeljo je solnce tako prijazno sijalo, kot lepše tukaj nikdar ne sije. Slovesnost se je pričela zjutraj s skupnim svetim obhajilom. Popoldne od 2. do pol 4. ure je bil sprejem društva. Prihitelo je k nam 9 društev in sicer: društva sv. Barbare za Slovence oziroma Avstrijce iz Hamborna, Meerbecka, Hochheide, Bismarcka, Hordelna, Essena in Horstermarka ter dve domači nemški rudarski društvi. Udeležba je bila od vseh strani tako ogromna, da je bila velika dvorana nabitá napolnjena. Okoli 4. ure se je pomikal veličasten izprevod z 9 društvenimi zastavami in z godbo na čelu proti cerkvi. Našo zastavo, katera je bila še zakrita je spremljalo 12 belooblečenih deklet in žen, vse s šerpami v slovenskih barvah. V cerkvi je bil nad vse krasen in ganljiv prizor: pred oltarjem vse polno zastav, v cerkvi pa toliko Slovencev, kolikor jih poprej še nikdar ni bilo. Na prižnici je prav lepo govoril predsednik

slovenskega društva iz Meerbecka g. kaplan Hegenkötter o društvu sv. Barbare, katerega namen je pospeševati vero, ki nas pelje v večno življenje. Potem je g. župnik blagoslovil novo, jako krasno zastavo. Pri zastavi so prišle na prvem mestu slovenske barve v poštev tako, da se že od daleč pozna, da je ta imetje Slovencev. Na eni strani je sv. Barbara, pred katero kleči rudar in z napisom: »Sv. Barbara, prosi za nas!« Na drugi strani pa ime društva z raznimi okraski. Po blagoslovljenju je bil izprevod. Ceste, katerih se je ta dotaknil, so bile lepo ovenčane s slavoloki in zastavami. Gledalcev je bilo toliko, da jih toliko pri takih slovesnostih še nismo videli. Najsijajnejši je bil pa slavnostni zbor v lepo ozaljšani, električno razsvetljeni dvorani: na igralnem odru zastava in nje botri: gospod in gospa Škraber z 12 belooblečenimi častnimi damami; pri sprednji mizi 7 duhovnikov, med temi dva vešča slovenske govorice; po dvorani razobešene društvene zastave, dvorana pa nabito napolnjena. Predsednik g. vikar Tappe pozdravi vse navzoče. Ko se odpoje cesarska pesem, se prične ovenčanje zastave in takozvano zabijanje žrebcev. Soprog podpredsednika gospa Tuhtar je v lepem govoru v imenu slovenskih žen darovala društvu lep okrasek za zastavo, ravno tako je darovalo društvo iz Meerbecka lep okrasek. Pri zabijanju žrebcev so predsedniki vseh društev darovali za zastavo v denarju ali pa okraske in so vsi imeli prav ganljive nagovore. Posebej naj omenimo samo, kako navdušeno je govoril predsednik slov. društva iz Hochheida g. kaplan Jester. V svojem govoru je dokazal, da je potrebno, da se Slovenci, posebno na tujem, združujejo v katoliških društvih in se tako s skupnimi močmi borijo proti sovražnikom svete vere. Potem sta 2 belooblečeni dekleti kaj lepo deklamovali: »Slovenska zastava njenim slavilcem«. Na obrazih vseh je odsevala zadovoljnost in veselje. Prenaglo je prišel za nekatera društva čas za odhod. Že potem, ko so nekatera društva že odšla, so se pričele gledališke predstave, vmes pa je igrala godba in so se pele mile slovenske pesmi. Kot prva se je uprizorila igra »Kmet in fotograf«, ki je izzbavila gledalce neprestan vesel smeh. Nadalje je predstavilo društvo iz Hamborna »Dva prepirljiva soseda«, ki je povzročila tudi veliko smeha. Prav ganljiv prizor je bil, ko so štiri devetletne belo oblečene deklice deklamovale: »Vera, upanje, ljubezen in deklica«. V veliko zabavo sta se potem predstavili igri »Nemški ne znajo« in »Tri sestre«. Vsi igralci so svoje vloge prav izvrstno izvršili, posebno ženske vloge. Vzelo bi preveč prostora, ko bi hoteli natančno vse popisati. Ta slovesnost, katera nam ostane nepozabljiva, je bila zares prava manifestacija katoliškega prepričanja. Vsem tistim, ki so v dosego te prekrasne slovesnosti kakorkoli kaj pripomogli, priskrba hvala! Priskrba hvala slovenskim ženam, dru-

štvom in vsem drugim, ki so darovali za zastavo!

Dobre knjige

Jakoba Aleševca Izbrani spisi. Priredil Jožef Volc. III. zvezek: Kako sem se jaz likal. 3. del. »Ljudske knjižnice« 11. zvezek. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cena broš. knjigi 1 K 20 v, vez. 2 K. — S tem zvezkom se konča Aleševčeva povest slovenskega trpinca, posejana s pristnimi biseri nepokvarjenega ljudskega humorja, in s spomini na one blažene neskrbne dni študentskega življenja, ki ostanejo vsakemu nepozabni. Povest bo nudila vsakemu obilico najpriskrnejše zabave, in edini Alešovec je znal podati pravo sliko slovenskega dijaka, kakoršen je v resnici. Povesti »Kako sem se likal« je pridejan dodatek, ki nam opisuje nadaljno Aleševčovo življenje in delovanje, dokler ni odložil pero in je med betežniki ljubljanske hiralnice kazal sam na sebi, kako se končava in skonča »Povest slovenskega trpinca«. Alešovec je mož, ki je bil svoj čas poznan križem sveta slovenskih dežela in ljudski pisatelj, kakoršnega še danes pogrešamo. Njegov smešno zbadljivi list »Brencelj« v lažnjivi obleki je izhajal 17 let in je neutrudljivo bičal in zbadal posebno ljubljanske politike, v prvi vrsti nemškutarje, saj je bilo takrat nemškutarstvo v najlepšem cvetu. »Brencelj« si je srdito privoščil vsakega, ki se mu je zameril ali se v narodnem oziru pregrešil. Slednjič se je Alešovec samega prijel ime »Brencelj«, ker je bil na naslovni strani lista naslikan leteč brencelj z Aleševčevim obrazom. — Ljudska knjižnica bo nadaljevala z Aleševčevimi spisi in bodo izšle kot 14. in 15. zvezek »Ljubljanske slike«, pozneje najboljši spisi iz »Brencelja«, dalje »Ričet iz Zabjeka« in pa Aleševčeve povesti resno-praktične vsebine n. pr. »Petelinov Janez«, »Ne v Ameriko« in »Iz sodnijskega življenja«. Aleševčevi spisi so izborna čtivo; ko se ž njim seznaniti naše ljudstvo, jih ne bo mogla pogrešati nobena knjižnica.

Iz dnevnika mladega poredneža. Ameriška humoreska. Po angleškem izvirniku priredil Janko Dolžan. »Ljudske knjižnice« 12. zvezek. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Velja broš. 1 K 40 vin., vez. 2 K 30 vin. — Pisatelj nam slika z nedosegljivim humorjem dogodke malega porednega dečka in zna porabiti vsako dobro in slabo lastnost odraslih, pa tudi vsako drugo priliko sebi in drugim v zabavo. Kljub trdnemu namenu, da se poboljša, uganja naprej svoje burke in doživi tako nezgodo za nezgodo; ne spametuje ga vožnja v ubeglem zrakoplovu, niti bivanje med levi, med katere zaide po svoji predrzni lahkoživosti, niti smrtnonevarna vožnja na deročem veletoku v malem čolničku, ki se je utrgal, niti

ne nevarnosti in škoda, v katero je pripravi druge. Knjiga podaja celo vrsto neprekosljivih smešnih slik iz otrošga življenja in se bo vsled dobro za in izbrane šaljivosti hitro prikupila razširila.

Pismo iz svete dežele.

V Jeruzalemu, 9. sept. 1910.

Vožnja po morju je bila dokaj mirna; vendar smo imeli ves čas malo vetra in je bilo vsled tega morje skoro ves čas malce valovito. To je bilo zadosti, da je morska bolezen prva dva dneva dokaj gospodovala. Polovica romarjev jo je gotovo občutila. Vendar bolezen ni tako grozna, kakor so jo nam slikali. Če človek leži, ne čuti veliko. Vendar smo se tako hitro aklimatizirali, da smo bili zadnja dva dneva skoro vsi čvrsti, da se je ladja ravno tako ali še bolj zibala, kakor prve dni. Kakor hitro je bolehanje odnehalo, je zavladovalo veliko veselje in živahnost med romarji. Vsak dan smo imeli po dva kratka govora in do 80 sv. maš na ladji. Petje se je razlegalo po ladji od jutra do večera, zdaj umetno, zdaj narodno in domače. Napravili smo tudi koncert v salonu, h kateremu smo povabili kapitana in oficirje. Večje ne-zgode ni bilo, kakor da sta se dva romarja nekaj ranila, kar pa ni imelo nikakih hudih posledic.

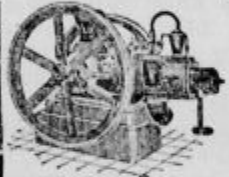
Izkrcaje v Jafi med velikim krikom Arabcev je sicer nekam nemirno morje ob obrežju zelo valovito, vendar brez nevarnosti. Šlo je gladko. Na bregu so nas pričakovali avstrijski konzul v Jafi, iz Jeruzalema sta prišla nasproti prelat in rektor dr. Ehrlich in dr. Zorè. Ko smo bili vsi na suhem, smo šli v frančiškansko cerkev, ki nadvladuje celo mesto, tam imeli blagoslov, od tam pa odšli v hotele obedovat. Idoč skozi mesto smo imeli priliko občudovati bujno, pa tudi od sile umazano življenje orientalsko. Hoteli so evropskega značaja. Ob 11. dopoldne (v sredo, dne 7. septembra) smo se odpeljali v dveh vlakih proti Jeruzalemu. Dežela je sedaj izsušena, ker od aprila ni bilo dežja. Najprej rodovitna ravan saron-ska, potem gorovje judovsko, kamenitejšje od našega Krasa. Po polčetrni uri smo na kolodvoru v Jeruzalemu. Pozdravili so nas konzul avstrijski v Jeruzalemu, odposlanec patrijarhov, vikar kustosov in več drugih. Niti patrijarha, niti kustosa namreč ni doma. Vse mesto je delj časa naprej vedelo in govorilo, da pride karavana Slovencev. Razporedili smo se v krasno procesijo z zastavo na čelu, s kipom Brezmadežne v sredi in glasno pojoč po je ružalemskih ulicah korakali v cerkev božjega groba. Ponekod so visele nam pozdrav zastave, med njimi tudi kaka — slovenska ali hrvatska. Na Sijonu — nam peli zvonovi. Korakajoč v cerkev božjega groba je iz naših vrst mogočno donela naša stara in domača velikonoč-

na »Skalovje groba se razgrne...« Pri-
sedši v cerkev je bil najprej Te Deum.
Zopet je slovenska Zahvalna donela iz
vseh grl mogočno po skrivnostnem sve-
tišču božjega groba Nato nas je pozdra-
vil naš rojak-frančiškan P. Benigen, ki
je nam na ljubo prihitel iz Kaire. Na
pozdrav je odgovoril Kalan. Še ena ve-
likonočna »Zveličar gre iz groba«, —
nato smo se porazdelili po hospicijih, in
sicer: 1. skupina v avstrijskem, 2. in 3.
v frančiškanskem, 4. in 5. v franco-
skem. Je nas 540. V hospicijih se poču-
timo silno dobro in domače. Ti hospici
so kakor zelene evropske oaze sredi
azijatske umazanijske, ki jo tukaj obču-
dujemo. Odtod pohajamo svete kraje,
glejamo, poslušamo razlaganja, moli-
mo in pojemo. Dasi pride vmes kaka
mala težava, ki je pri takih okoliščinah
neizogibna, vlada med vso množico
obče veselje in zadovoljnost.

Toliko za danes v naglici. Treba
hiteti v dolino Jozafat in Hinom ter
gledat jokajoče Jude.

Tisoč pozdravov s svete zemlje
dragi domovini in vsem ljubljanim
rojdom!

CLIMAX motorji na petrolej
Najcenejši obrat.
Bachrich & Co.
lovarna za motorje
Dunaj XIX/6
Holligenstr. 83.

Kašljajoče osebe opozarjamo na
oglas o Thymomel scillae, to je prepa-
rat, katerega večkrat zdravniki pripo-
ročaajo.

Posestvo je na prodaj v Jančah pri
Litiji, okrog 40 oralo zem-
ljišča, travniki, njive i. t. d., pripravo za kakega
obrnika, tik farne cerkve. — Več pove lastnik
Jernej Jerant, Sora 46, p. Medvode. 2178

Dva učenca z vso hrano
in stano-
vanjem se
sprejmeta takoj. Mih. Weis, kovaški mojster,
Ljubljana, Trnovo. 2725

Največja zaloga manufakturnega blaga v Kranju
NA ODPORO IN DEBELO je pri NA ODPORO IN DEBELO

Ivan Savniku

po domače pri „Besenčanu“ na Glavnem trgu.

V tej trgovini se dobiva vedno friško in najnovejšo
vrsto volneno in pavalnato blago za ženske obleke,
lepi harbeniti, kasabiriki, oxfordi za stajce, močna
beta in r. n. a. v. kontenina po jako nizki ceni, z ime-
nom „Besenčanovo plat.“ — Velika izbira ogrin-
jav, velikih volnenih rut, koftov, koev, zimskih
rjuh, platna za rjuhe, volnenih in židanih rut, serp.
modrečev, pasov, dežnikov, prtov, tohalvic, nogavic,
stajc, blac zimskih in letnih. — Največja zaloga zim-
skega in letnega sukna, kengarna, modernega lodna
in vsakovrstne hlačevine (čajgal) za moške obleke.
Dobiva se tudi različno galanterijsko blago in vse
potrebščine za društvo Orel. — Tovarniška zaloga
zgornjih los (Oberjak) in nepremičljivih pelerin za
moške, ženske in otroške kakor tudi otroške obleke
po zelo nizki ceni. — Velikanska izbira raznovrstnih
švart za ga. neveste in ženske. — Krojači in šivlje
2549 imajo poseben popust!

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Brno, 14. septembra: 17, 5, 42, 20, 3.
Dunaj, 17. septembra: 88, 11, 37, 56, 51.
Gradec, 17. septembra: 58, 15, 45, 1, 56.

Mnenje gospoda dr. H. T. Takvo-
riana

v Sofiji.

Gospod J. Serravallo

Trst.

Vsled večkratne uporabe Vašega
Serravallovega Kina vina z železom
sem se prepričal, da je ono dragocen
pripomoček proti temle boleznim: klo-
roanemiji, živčni šibkosti in oslablje-
nju vsled malarične mrzlice. Povrh te-
ga deluje izvrstno kot povzročitelj teka
v različnih nezmožnostih zauživanja
hrane

Sofija, dne 22. novembra 1908.

Dr. Takvorian.

Tržne cene Gospodarske Zveze

za 100 kg. Ljubljana

V Ljubljani, dne 20. septembra 1910.

Deželni pridelki:	Cena		Zivina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	22	—	živa vaga:		
Rž	15	50	Goveda pitana ..	80	—
Ajda	14	90	Teleta težka ..	118	—
Ječmen	11	50	Teleta mala ..	108	—
Oves	10	40	Prasici	143	—
Proso belo	19	60	Kostruni	105	—
Proso rumeno ..	15	—			
Koruzna stara ..	14	80	Kuretnina in drugo:		
Koruzna nova ..	—	—	Maslo kuhano ..	280	—
Leča	25	—	od K 200 — do ..	—	—
Grah	26	50	Maslo surovo od ..	280	—
Laneno seme ..	37	—	K 200 — do ..	—	—
Graščica	21	—	Slanina sveža ..	169	—
Domača detelja ..	80	—	(špeh)	170	—
Gorenjska repa ..	27	—	Slanina preka-	170	—
Fizol Ribničan ..	25	—	jena	194	—
Fizol Prepelčar ..	25	—	Mast svinjska ..	100	—
Fizol Mandalon ..	9	50	Loj	9	—
Cebula	6	—	Jajca 100 kom ..	1	46
Krompir	5	—	Pišanci	—	65
Zelje sveže	3	—	Gošobli	3	50
Zelje kislo brez ..	9	—	Raca	6	—
soda	3	60	Gos	—	—
Repa sveža	10	—			
Repa kisla brez ..	19	—	Kolonijalno blago		
soda	10	—	na debelo		
Kumna	10	—	Riz Rangon od ..	31	—
Orchl	—	—	K 25 — do ..	—	—
Gobe suhe	280	—	Kava Santos od ..	280	—
Ječice	—	—	K 208 — do ..	86	50
Zelod	—	—	Sladkor	27	—
Smrekovi storži ..	4	60	Petrolej	—	—
Seno	4	—			
Slama	3	—			
Stelja	3	—			

Posestvo v dobrem stanju na prodaj:
pet njiv, pet gozdov in dva
travnika. Cena 7000 K. — Več pove **Fran Povše**,
posestnik na Poiju štev. 4, pošta Krmelj na
Dolenjskem. 2719

Zgubil se je v nedeljo dne 18. septembra 1910 na
lovu od Horjula **LOVSKI PES**,
do Vrzdence mlad
ki sliši na ime „Turin“. Kdor ve kaj o njem, naj
ga odda lovskemu društvu na Dobravo proti nagradi.

Na prodaj je:

v Vodicah nova hiša v kateri se na-
haja mesarija,
poslopje, katero stoji ob cesti, kjer je velik pro-
met, je pripravno **V Lahovčah hiša**
za trgovino. — V Lahovčah hiša
z gospodarskim poslopjem in dva velika lesena
pada. Kupci naj se zgledajo pri lastniku **Franc**
Ambrožu „Ježovcu“, Lahovče p. Komenda
pri Kamniku. 2720

Dr. Josip Buh
zdravnik na Vrhniki
zopet ordinira
2716

Nič čudnega ni na tem

da učinkujejo pristne Fayeve sodenske mi-
neralne pastilje tako blažeče na sleznice v
vratu, na dihalu in poleg tega tudi na
želodčne sleznice. Sodenske vrečne soli so
namreč posebno sredstvo za dihalu in iz-
borni učinek teh soli pri prenapolnjenju
želodca s kislinami se je tudi že izdajna
znanstveno dokazal. Iz tega sledi, da so
Fayeve pristne sodenice neobhodno potrebne
v vsakem gospodinjstvu. Škatljica stane
samo K 1.25 in se dobi v vseh zadevnih
trgovinah. Generalno zastopstvo za Avstro-
Ogrsko: W. Th. Guntzert, c. in kr. dvorni založnik
Dunaj IV/1, Grosse Neugasse 17. 13

Dva vajenca

za kovaški obrt sprejme takoj **Velentin Urbančič**,
kovač, Dolenjska cesta 1 v Ljubljani. 2660

Kdor ljubi svojo družino

naj vedno skrbi za to, da je v njego-
vem gospodinjstvu vedno v zalogi od-
vajalno sredstvo „**Laxigen**“, ki je zelo
priljubljeno starim in mladim vsled
svojega dobrega okusa, kakor tudi vsled
svojega prijetnega in vendar gotovega
učinka. To, od premnogih zdravnikov
toplo priporočano, popolnoma neškod-
ljivo odvajalno sredstvo se dobiva po
K 1.30 izvirna škatljica iz pločevine z
20 tabletami v vseh lekarnah, sicer pa
pri glavni zalogi: **C. Brady, lekarna**
pri kralju ogerskem na Dunaju I,
Fleischmarkt vogal Rothenthurmstraße.
Da se pa ne dobi nikakih manjvred-
nih ponarejanj, naj se pazi vedno na
varstveno zavarovano ime „**Laxigen**“.

Potrudite se

pred nakupom vpo-
ravnih predmetov in
daril vseh vrst zahte-
vati moj glavni cenik
s 3000 slikami, kateri
se pošlje vsakomur
zastonj in franco.

C. kr. dvorni založnik
Jan Konrad
Brux št. 1416 (Češko).

Več kot 3000 slik

vporavnih predmetov
in daril vseh vrst ima
moj najnovejši glavni
cenik, katerega poš-
ljem takoj vsakomur
ZASTONJ
in poštno prosto.

C. kr. dvorni založnik
Jan Konrad
Brux št. 1410. (Češko).